

PROJEKT

**Uchwała Nr ...../2023
Rady Miejskiej we Włodowicach
z dnia.....**

**w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Włodowice na
lata 2023-2033**

Na podstawie art. 18 ust.2, pkt 15 oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t. j Dz.U. 2023.40 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2023 r. 901z późn. zm.)

Rada Miejska we Włodowicach

uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Włodowice na lata 2023-2033 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Włodowice

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Stanisław Ibek

Elżbieta KURZAK
RADCA PRAWNY
Kl - 1071

Uzasadnienie
do projektu Uchwały Rady Miejskiej we Włodowicach w sprawie przyjęcia
Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Włodowice
na lata 2023-2033

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2023 r. poz. 901 z późn. zm), zgodnie z którym :
„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowywania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez miasto środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Włodowice, dnia 02.10.2023

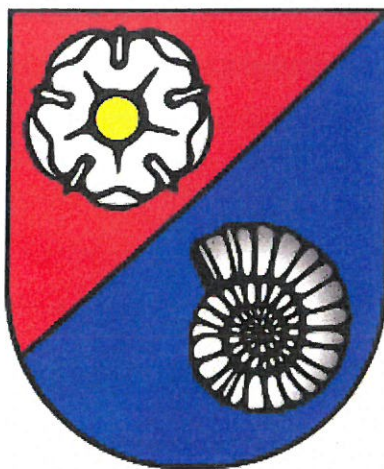
DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej we Włodowicach
J. Gubas
Joanna Gubas

BURMISTRZ
MIASTA I GMINY
Adam B. Szmukier
Adam B. Szmukier

Załącznik

do Uchwały Nr.....

Rady Miejskiej z dnia ..... 2023 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY WŁODOWICE
NA LATA 2023-2033

Włodowice, 2023r.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I. Podstawy prawne opracowania Strategii.....	7
1. Główne ramy prawne	7
2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	8
II. Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	17
1. Proces uspołeczniania	17
2. Słownik pojęć	17
III. Wizja, misja oraz cel strategiczny	18
IV. Charakterystyka środowiska społecznego.....	19
Informacje ogólne	19
Struktura ludności	19
Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe	20
Pomoc społeczna	20
Bezrobocie.....	21
V. Diagnoza Problemów Społecznych.....	23
1. Badania.....	23
2. Badanie dorosłych mieszkańców	23
Struktura badanej próby	23
Postrzeganie problemów społecznych przez dorosłych mieszkańców	26
Gmina wobec problemów społecznych – opinie dorosłych mieszkańców	40
3. Rekomendacje	44
4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych	48
VI. Analiza SWOT oraz dane prospektywne	52
1. Analiza SWOT	52
2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)	60
Pomoc społeczna	60
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.....	61
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	62
VII. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja.....	64

1. Cele główne strategii.....	64
2. Cele operacyjne i ich realizacja.....	65
VIII.Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	73
IX. System zarządzania i aktualizacji strategii.....	75
Podmioty zarządzające realizacją strategii.....	75
Ramy finansowe Strategii	75
Instrumenty realizacji strategii	77
Monitoring i ocena wdrażania strategii	77
Aktualizacja strategii.....	78

WSTĘP

*„Od problemów nie należy uciekać,
tylko je rozwiązywać.”*

(P.Ch. Cast)

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie – społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

- można go przezwyciężyć przez zbiorowe działanie.

Realizacja celu jaki wynika z konieczności stworzenia strategii gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji, bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno-kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy iż w polskich realiach, problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym” co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 615 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 172);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, ze zm.);

- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2241);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 100, ze zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2123);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2022 r., poz. 2561, ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1327, ze zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1577);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r., poz. 1205 ze zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2021 ze zm.).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej, oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
2. Polska Cyfrowa;
3. Kapitał ludzki;
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
5. Rozwój regionalny;
6. Transport;

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

7. Kapitał społeczny;
8. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności

nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadań Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- 1) Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
- 2) Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- 3) Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.
- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą

miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.

- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno-programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do

2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych jak i prywatnych.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Celem głównym Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Dokument zakłada kompleksowe, horyzontalne, ponadsektorowe podejście polityki publicznej do wsparcia osób z niepełnosprawnościami, uwzględniające ich potrzeby w zakresie niezależnego życia i włączenia społecznego. Wskazano 8 obszarów priorytetowych Strategii:

- Niezależne życie
- Dostępność
- Edukacja
- Praca
- Warunki życia i ochrona socjalna
- Zdrowie
- Budowanie świadomości
- Koordynacja.

Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo – Uczestnictwo – Solidarność

Uwzględnia szczegółowe rozwiązania we wszystkich najważniejszych sferach życia osób starszych, m.in. w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, aktywności społecznej, zawodowej itp., a także dostosowania infrastruktury do potrzeb i możliwości takich osób.

Dokument przewiduje realizację szeregu działań wobec ogółu osób starszych w ramach następujących obszarów:

- Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie.
- Uczestnictwo w życiu społecznym oraz wspieranie wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej, artystycznej, sportowej i religijnej.
- Tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, dostosowanych do ich możliwości psychofizycznych oraz sytuacji rodzinnej.
- Promocja zdrowia, profilaktyka chorób, dostęp do diagnostyki, leczenia i rehabilitacji.
- Zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego – przeciwdziałanie przemocy i zaniedbaniom wobec osób starszych.
- Tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej.
- Działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego kluczowego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Przedstawiona w dokumencie wizja rozwoju jest kontynuacją i uszczegółowieniem myśli strategicznej realizowanej już od 2000 roku w kolejnych edycjach Strategii. Natomiast coraz bardziej świadomie podejmuje się w niniejszym dokumencie zagadnienia transformacji regionu uwzględniające poszanowanie środowiska naturalnego – Zielone Śląskie.

Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim oraz związane z poprawą warunków życia w regionie, zarówno dla

jego obecnych, jak i przyszłych mieszkańców. Realizacja zapisów strategicznych składających się na wspomnianą wizję będzie wymagała zaangażowania licznych podmiotów sceny regionalnej.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

16 listopada 2020 r. uchwałą nr VI/25/1/2020 Sejmik Województwa Śląskiego przyjął „Strategię Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030”. Dokument stanowi integralną część Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, przyjętej uchwałą nr VI/24/1/2020 Sejmiku w dniu 19 października 2020 roku.

W dokumencie tym wyrażona została misja (cel generalny) dla województwa: *„Wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego. Aktywna społeczność regionalna.”* Jednocześnie, „Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030” zawiera 6 celów strategicznych:

1. Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.
2. Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
3. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
4. Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze.
Organizowanie społeczności lokalnej
5. Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno-zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych.
6. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

II. PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsydiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

2. Słownik pojęć

- WIZJA – dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa,
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Miasta i Gminy Włodowice, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Wobec powyższego, mając na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii na lata 2014-2021), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Włodowice, wizja została sformułowana w następujący sposób:

Miasto i Gmina Włodowice jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną;
- gwarantuje nowoczesną edukację, niezależną od wieku czy niepełnosprawności;
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej.

Misję Miasta i Gminy Włodowice, wobec przedstawionej wizji, a także dotychczas prowadzonych działań, należy przedstawić następująco: „**Włodowice – gmina zapewniająca pomoc, wsparcie oraz bezpieczeństwo swoim mieszkańcom**”.

Celem strategicznym, a zarazem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary.

IV.CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Włodowice jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie śląskim, powiecie zawierciańskim. Gmina ma powierzchnię 76,83 km², z czego użytki rolne stanowią 39,17 km², a lasy 29,83 km².

Miasto i Gmina Włodowice ma 5 132 mieszkańców, z czego 51,2% stanowią kobiety, a 48,8% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 2,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Gmina Włodowice ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -48. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -9,27 na 1000 mieszkańców Gminy Włodowice.

59,7% mieszkańców Gminy Włodowice jest w wieku produkcyjnym, 15,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 24,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Na terenie Miasta i Gminy, na koniec 2022 r., zarejestrowanych było 256 osób prowadzących działalność gospodarczą. Przeważający profil działalności to handel i naprawy, a także branża budowlana oraz transportowa.

Miasto i Gmina Włodowice dysponuje 30 lokalami, z czego 27 stanowią mieszkania komunalne (o średniej powierzchni 56 m²), natomiast pozostałe 3 lokale to mieszkania socjalne (średnia powierzchnia to 25 m²).

STRUKTURA LUDNOŚCI

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓLEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2021 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	874	414	460
Wiek produkcyjny (18 – 59/64)	3010	1410	1600

Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1237	802	435
2022 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	881	419	462
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	2978	1388	1590
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	1272	828	444

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE I PONADPODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych w Mieście i Gminie Włodowice.

Liczba placówek	2020/2021	2022/2023
Placówki wychowania przedszkolnego	1	1
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	121	128
Szkoły podstawowe	2	2
Uczniowie szkół podstawowych	356	355

Wychowanie przedszkole, poza przedszkolem, realizują również obie szkoły podstawowe.

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2021 ROK	2022 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	140	110
W TYM ZADANIA WŁASNE	121	109
W TYM ZADANIA ZLECONE	19	1
LICZBA RODZIN	520	113
LICZBA OSÓB W RODZINACH	1100	224

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włodowicach (dalej jako: OPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących ilości osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (nast. strona). Dodatkowo, OPS we Włodowicach realizował program Pomoc Żywnościowa – w ramach umowy z Bankiem Żywności w Częstochowie (w 2021 r. z pomocy skorzystało 201 osób, a w 2022 r. – 290 osób).

Poza OPS, na terenie Gminy funkcjonują inne jednostki/podmioty zajmujące się pomocą społeczną (w szerokim rozumieniu):

- Centrum Usług Wspólnych;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W 2021 r., w Mieście i Gminie Włodowice 149 rodzin (263 osoby w rodzinach) korzystało z pomocy w postaci pracy socjalnej. W 2022 r. były to aż 183 rodziny (391 osób w rodzinach).

BEZROBOCIE

	2021 ROK		2022 ROK	
	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	164	83	124	68
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	20	-	19	-
ZAMIESZKALI NA WSI	164	83	124	68

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	2021rok		2022 rok	
UBÓSTWO	34	65	41	52
SIEROCTWO	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	2	9	0	0
BEZDOMNOŚĆ	2	2	1	1
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	17	29	18	19
BEZRADNOŚĆ	9	23	3	14
DLUGOTRWALA CHOROBA	14	24	9	11
ALKOHOLIZM	1	1	0	0
NARKOMANIA	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	0	0	1	1

V. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Badania

W Mieście i Gminie Włodowice, 2023 r. przeprowadzona została Diagnoza Problemów Społecznych. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Główny cel badań stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Mieście i Gminie Włodowice oraz postaw mieszkańców względem wybranych problemów społecznych: problemu uzależnień, zjawiska przemocy w rodzinie, problemu ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności, zdrowia, bezrobocia, ocena warunków życia, form pomocy rodzinie oraz problemów osób starszych.

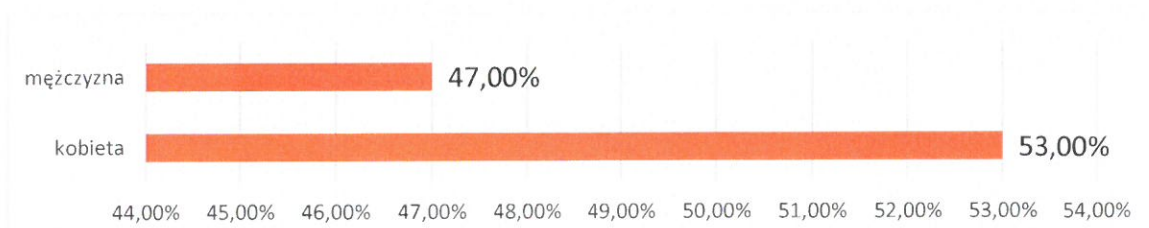
W badaniu łącznie wzięło udział 100 osób (dorosłych mieszkańców), a respondenci udzielili odpowiedzi na 33 pytania, wraz z metryczką pozwalającą na ustalenie między innymi: wieku, płci oraz statusu zawodowego respondentów.. Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

2. Badanie dorosłych mieszkańców

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

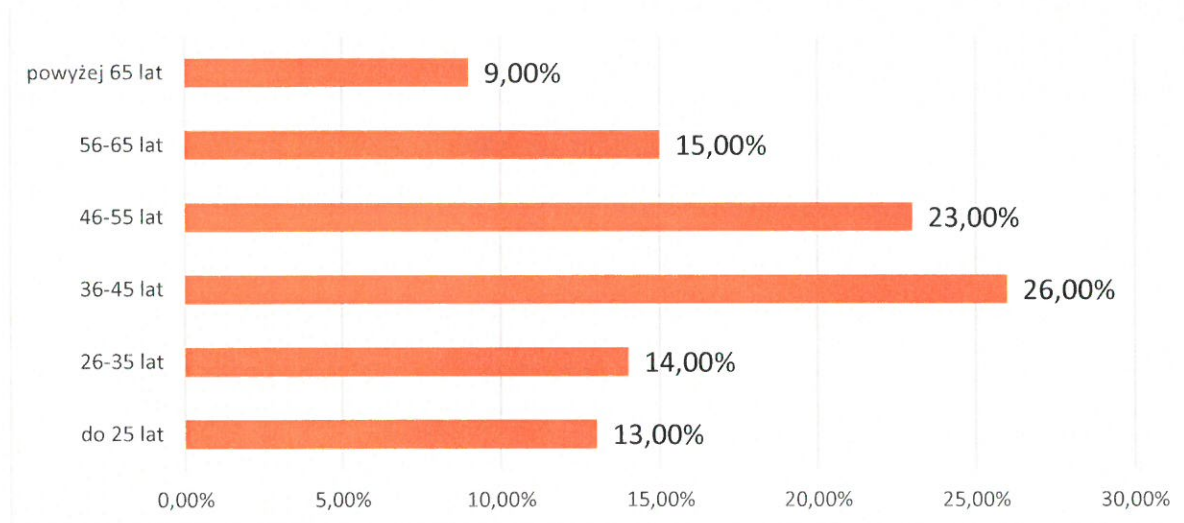
W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Gminie Włodowice wzięło udział 100 dorosłych mieszkańców. 53,00% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 47,00% mężczyźni.

Wyk. 1. Płeć:

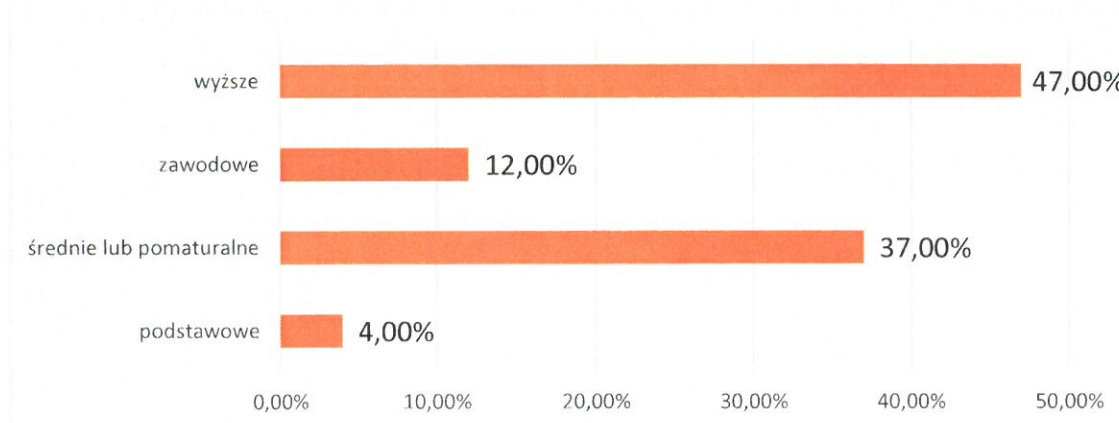
Analizując badaną próbę ze względu na wiek, można dostrzec, iż najliczniejszą grupę badanych stanowiły osoby w wieku 36 – 45 lat (26,00%). Respondenci w wieku 46 – 55 lat stanowili 23,00% próby, 15,00% ankietowanych znajdowało się w grupie 56 – 65 lat, kolejne 14,00% próby to osoby w wieku 26-35 lat. Osoby do 25 roku życia stanowiły 13,00% badanej społeczności, a osoby powyżej 65 roku życia tworzyło 9,0% próby badawczej.

Wyk.2. Wiek:

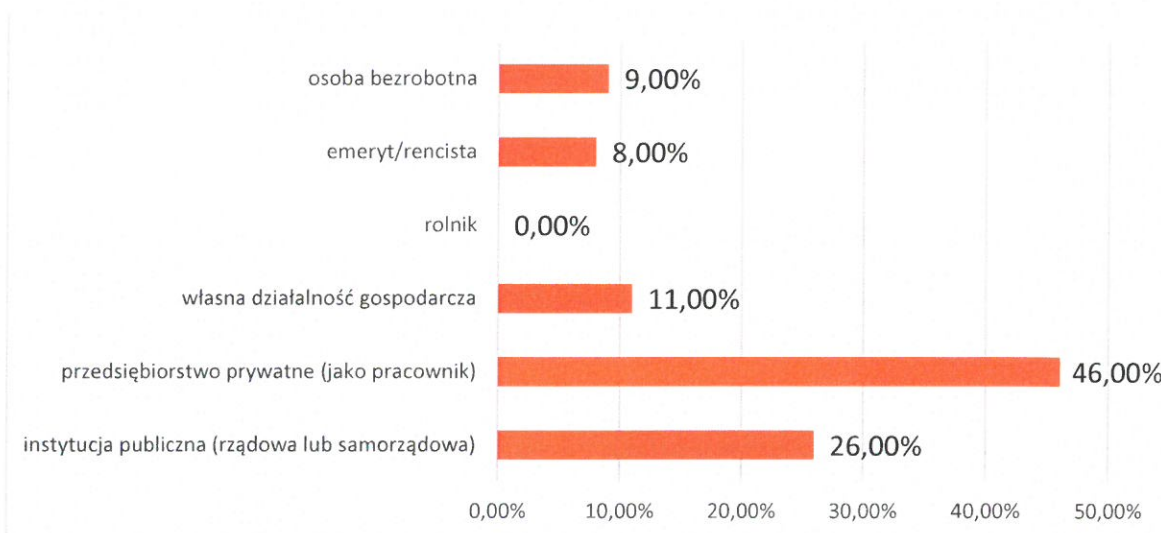
47,00% ankietowanych posiada wykształcenie wyższe, a 37,00% wykształcenie średnie lub pomaturalne, natomiast 12,00% mieszkańców twierdzi, że ma wykształcenie zawodowe, a 4,00% osób posiada wykształcenie podstawowe.

Wyk. 3. Wykształcenie:

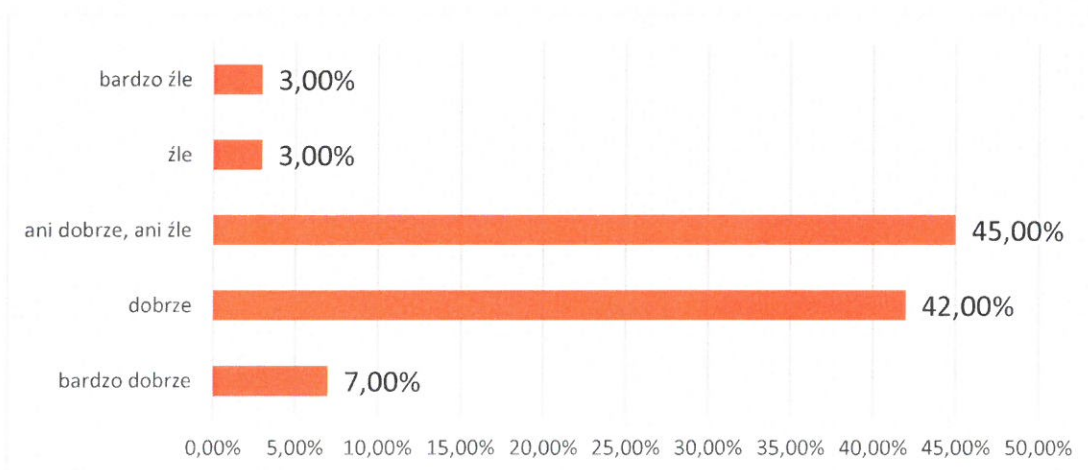
Osoby pracujące w przedsiębiorstwach prywatnych stanowiły 46,00% grupy badawczej. W instytucjach publicznych (rządowych lub samorządowych) pracuje 26,00% badanych osób. Kolejne 11,00% badanych prowadzi własną działalność gospodarczą. 8,00% respondentów to emeryci lub renciści, zaś kolejne 9,00% ankietowanych mieszkańców to osoby bezrobotne.

Wyk. 4. Miejsce zatrudnienia:

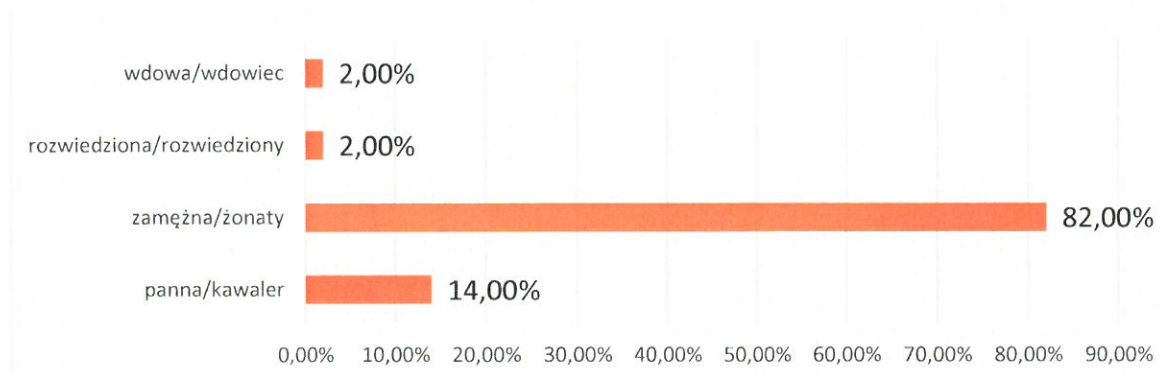
49,00% badanych pozytywnie oceniło swoją sytuację materialną – 7,00% osób uważa, że ich sytuacja jest bardzo dobra, zaś 42,00% badanych oceniło ją dobrze. 45,00% ankietowanych neutralnie oceniło swoją sytuację materialną. Natomiast 3,00% badanych przyznało, iż ma złą sytuację materialną, a kolejne 3,00% osób twierdzi, iż ich sytuacja finansowa jest bardzo zła.

Wyk. 5. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Najliczniejszą grupę tworzyły osoby zamężne lub żonate – 82,00%. Osoby stanu wolnego stanowiły 14,00% badanej społeczności. Natomiast 2,00% respondentów to osoby rozwiedzione, zaś kolejne 2,00% osób to wdowiec lub wdowa.

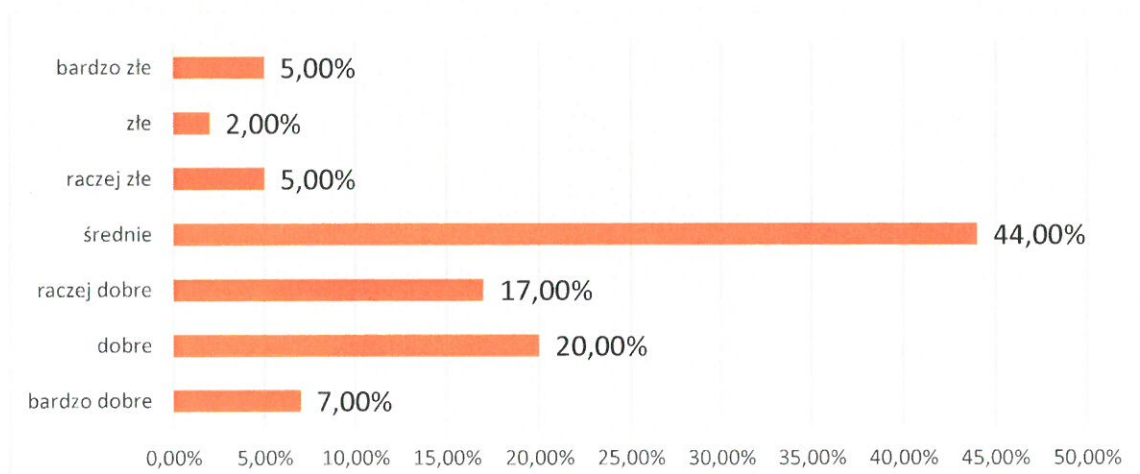
Wyk. 6. Stan cywilny:

POSTRZEGANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

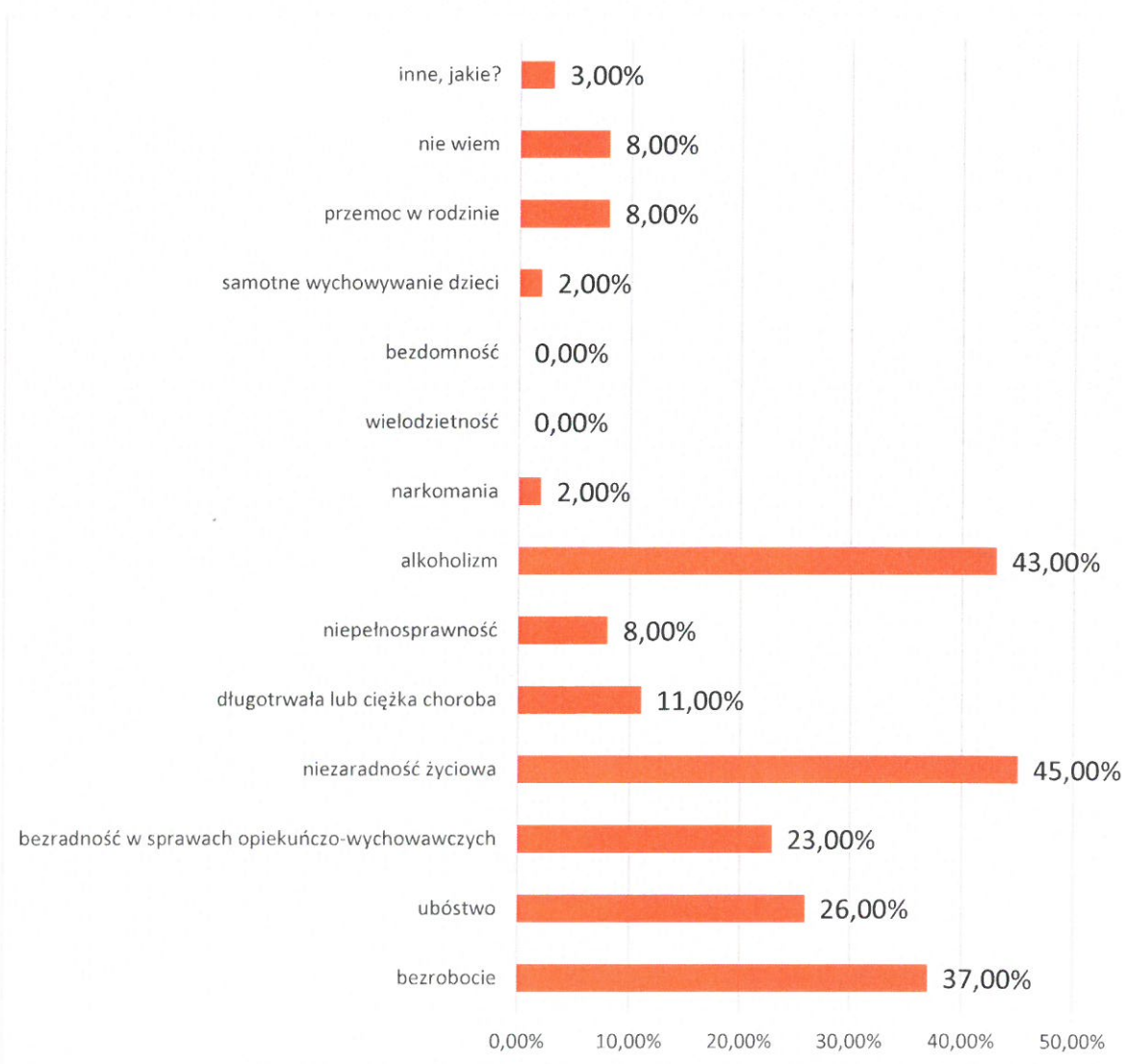
W pierwszym pytaniu dotyczącym problemów społecznych, mieszkańców poproszono o ocenę aktualnych warunków życia w Gminie Włodowice. Ankieterzy w większości przyznają, iż są one średnie – takiej odpowiedzi udzieliła 44,00% osób. 17,00% osób wskazało odpowiedź „raczej dobre”, 20,00% badanych wskazuje odpowiedź „dobre”, a w opinii 7,00% ankietowanych są one bardzo dobre. Natomiast 12,00% mieszkańców ocenia negatywnie warunki życia w gminie, wskazując, że są one raczej złe (5,00%), złe (2,00%) oraz bardzo złe (5,00%).

Wyk. 7. Jak ocenia Pan/i aktualne warunki życia mieszkańców Gminie Włodowice?

Następnie respondentów poproszono o wskazanie głównych przyczyn problemów społecznych, które powodują trudne warunki życia w gminie. Anketowani wskazywali najczęściej na alkoholizm (43,00%), niezaradność życiową (45,00%) oraz bezrobocie (37,00%). Natomiast rzadziej zaznaczano następujące czynniki: ubóstwo (26,00%), bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (23,00%), długotrwałą lub ciężką chorobę (11,00%), przemoc w rodzinie (8,00%), niepełnosprawność (8,00%), samotne wychowywanie dzieci (2,00%) oraz narkomanię (2,00%),

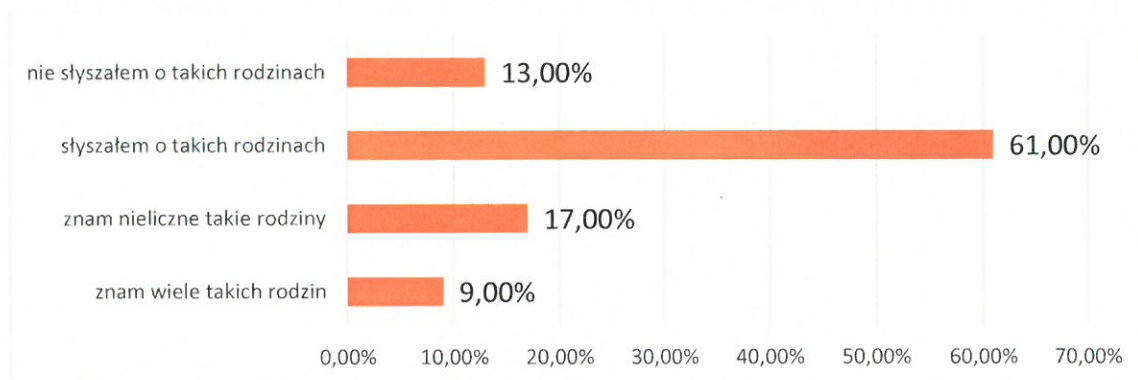
Wyk. 8. Jakie są według Pana/i główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców powodujące trudne warunki życia? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

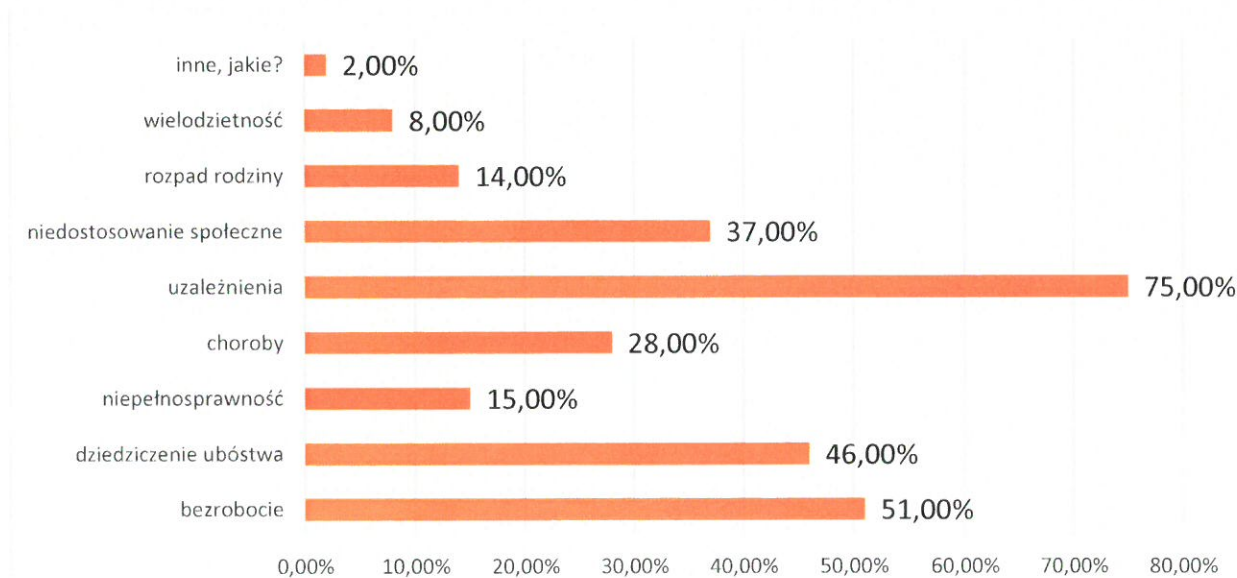
Kolejne pytanie miało na celu oszacowanie liczby rodzin ubogich w Gminie Włodowice. 61,00% ankietowanych przyznaje, że słyszało o takich rodzinach. 9,00% badanych zna wiele takich rodzin, a 17,00% osób zna nieliczne takie rodziny. Natomiast 13,00% osób nie słyszało o takich rodzinach w gminie.

Wyk. 9. Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy Włodowice jest dużo rodzin ubogich?

Zdaniem ankietowanych głównymi przyczynami popadania w ubóstwo są: uzależnienia (75,00%) i bezrobocie (51,00%), rzadziej: dziedziczenie ubóstwa (46,0%), niedostosowanie społeczne (37,00%), choroby (28,00%), niepełnosprawność (15,00%), rozpad rodziny (14,00%), oraz wielodzietność (8,00%).

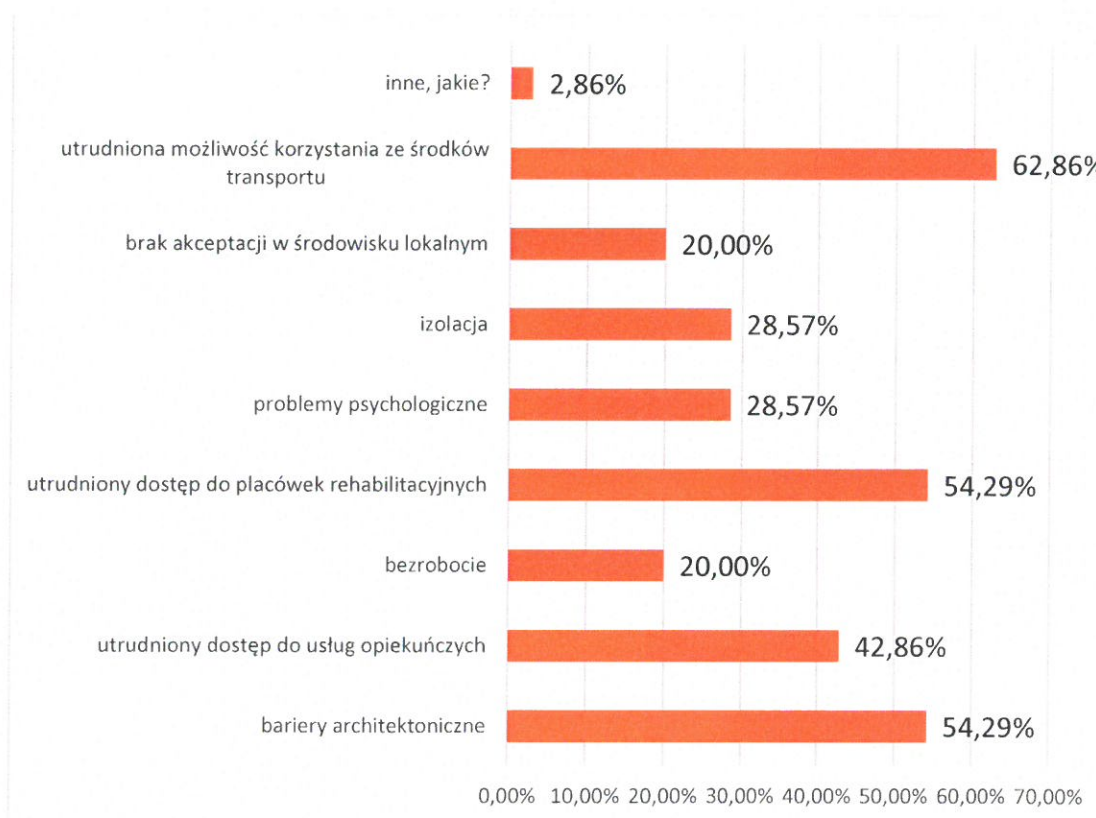
Wyk. 10. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w ubóstwo? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie ankietowanych zapytano o problemy, z którymi mogą zmagać się osoby niepełnosprawne w gminie. Wskazują oni na: utrudnioną możliwość korzystania ze środków transportu (62,86%) oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (54,29%) i bariery architektoniczne (54,29%). Następnie w opinii mieszkańców jest to utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (42,86%), izolacja (28,57%), problemy psychologiczne (28,57%), brak akceptacji w środowisku lokalnym (20,00%) oraz bezrobocie (20,00%).

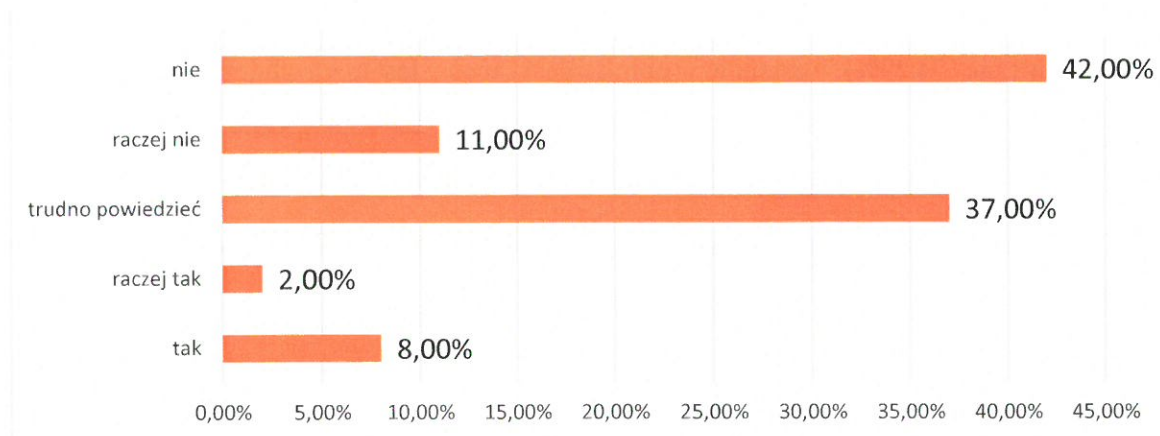
Wyk. 11. Według Pana/i z jakimi problemami społecznymi najczęściej spotykają się osoby niepełnosprawne? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

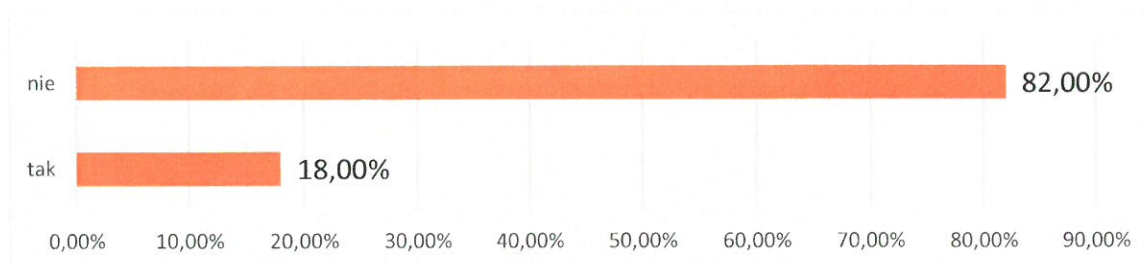
Co istotne, 2,00% osób uważa, że oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych w gminie jest raczej wystarczająca, a 8,00% osób uważa, iż jest ona wystarczająca. Z tą opinią nie zgadza się 53,00% osób, w tym 11,00% uważa, że jest ona raczej niewystarczająca, a dla 42,00% osób jest ona niewystarczająca. 37,00% osób wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wyk. 12. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Włodowice (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) jest wystarczająca?

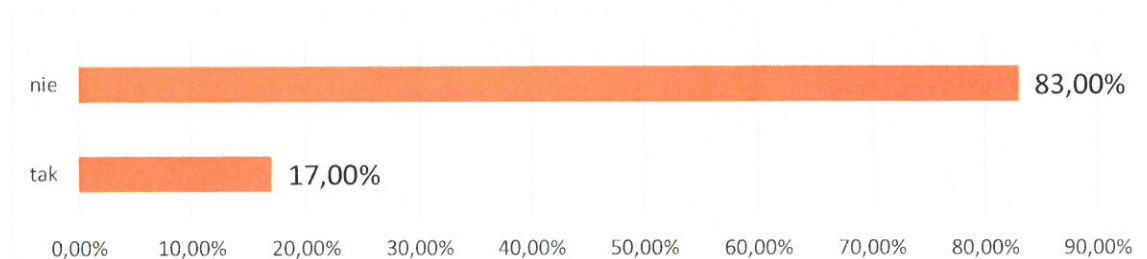
Dodatkowo 18,00% ankietowanych mieszkańców wskazało, że w skład ich rodziny wchodzi osoba długotrwale chora.

Wyk. 13. Czy w skład Pana/i rodziny wchodzi osoba długotrwale chora?

Większość ankietowanych uważa, że dostęp do opieki zdrowotnej w Gminie Włodowice nie jest wystarczający (83,00%), a 17,00% osób nie zgadza się z tą opinią.

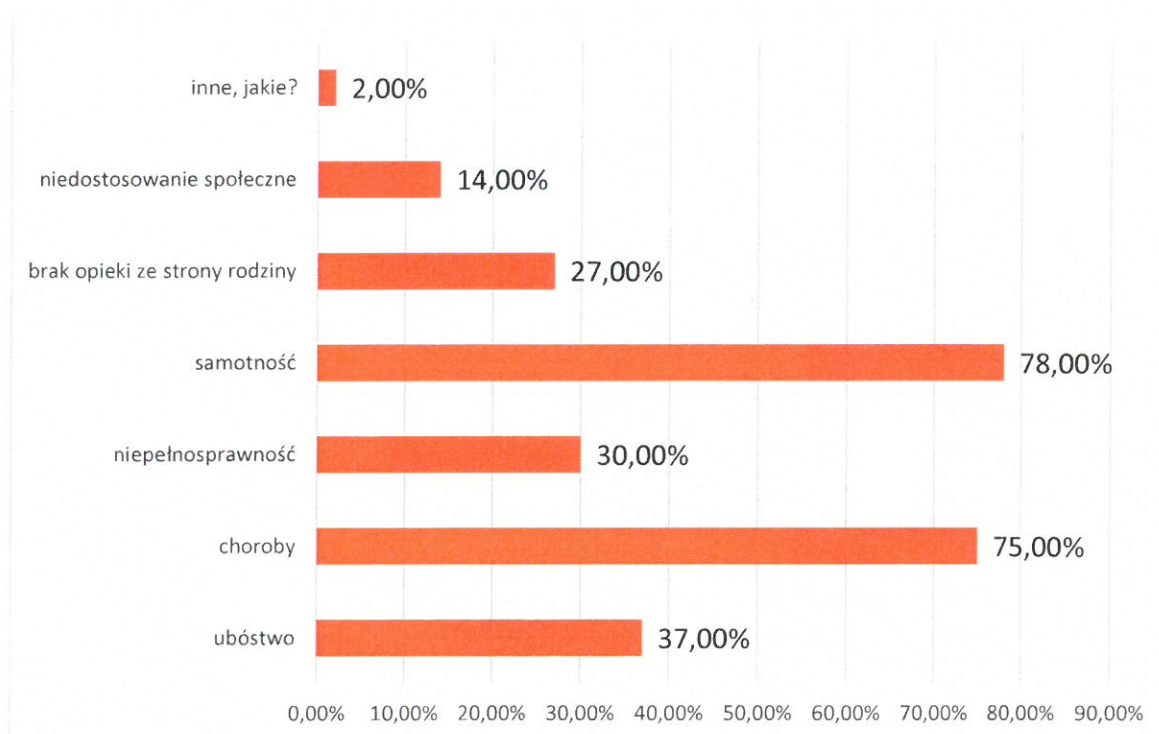
Wyk. 14. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie Gminy Włodowice jest wystarczający?

Następnie ankietowanych zapytano z jakimi problemami społecznymi, ich zdaniem, zmagają się osoby starsze. Wskazywano następujące odpowiedzi: samotność (78,00%), choroby (75,00%), ubóstwo (37,00%), niepełnosprawność (30,00%), brak opieki ze strony rodziny (27,00%) oraz niedostosowanie społeczne (14,00%). Natomiast 2,00% ankietowanych wskazało na inne problemy, jednak nie podając ich przykładów.

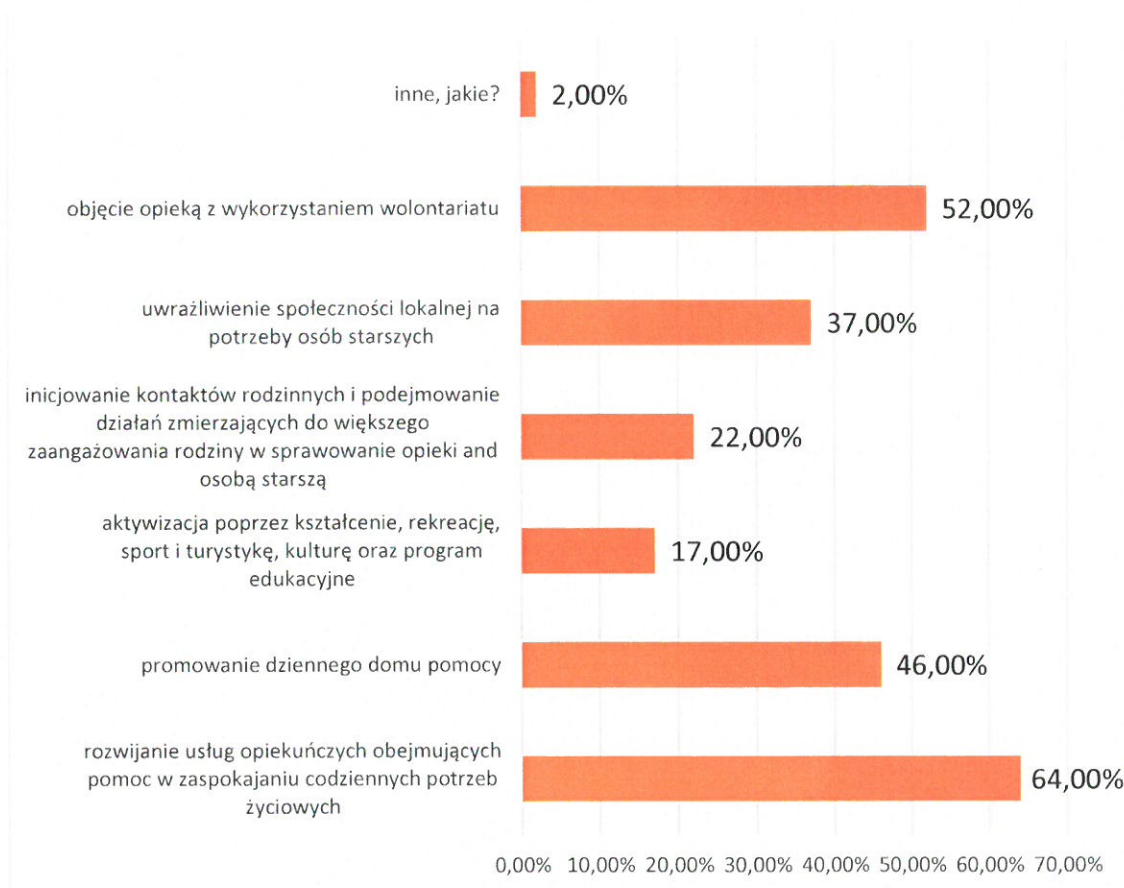
Wyk. 15. Z jakimi problemami społecznymi na terenie Gminy Włodowice najczęściej borykają się osoby starsze? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dodatkowo ankietowanych zapytano jakie działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie Gminy Włodowice. Najczęściej mieszkańcy wskazywali: rozwijanie usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (64,00%), objęcie opieką z wykorzystaniem wolontariatu (52,00%), promowanie dziennego domu pomocy (46,00%), uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych (37,00%), inicjowanie kontaktów rodzinnych i podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodziny w sprawowanie opieki nad osobą starszą (22,00%), czy aktywizację poprzez kształcenie, rekreację, sport i turystykę, kulturę oraz program edukacyjny (17,00%).

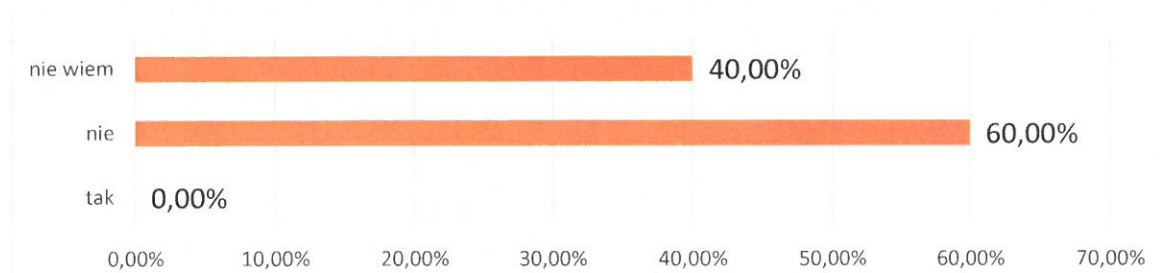
Wyk. 16. Jakie działania umożliwiłyby osobom starszym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie Gminy Włodowice?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

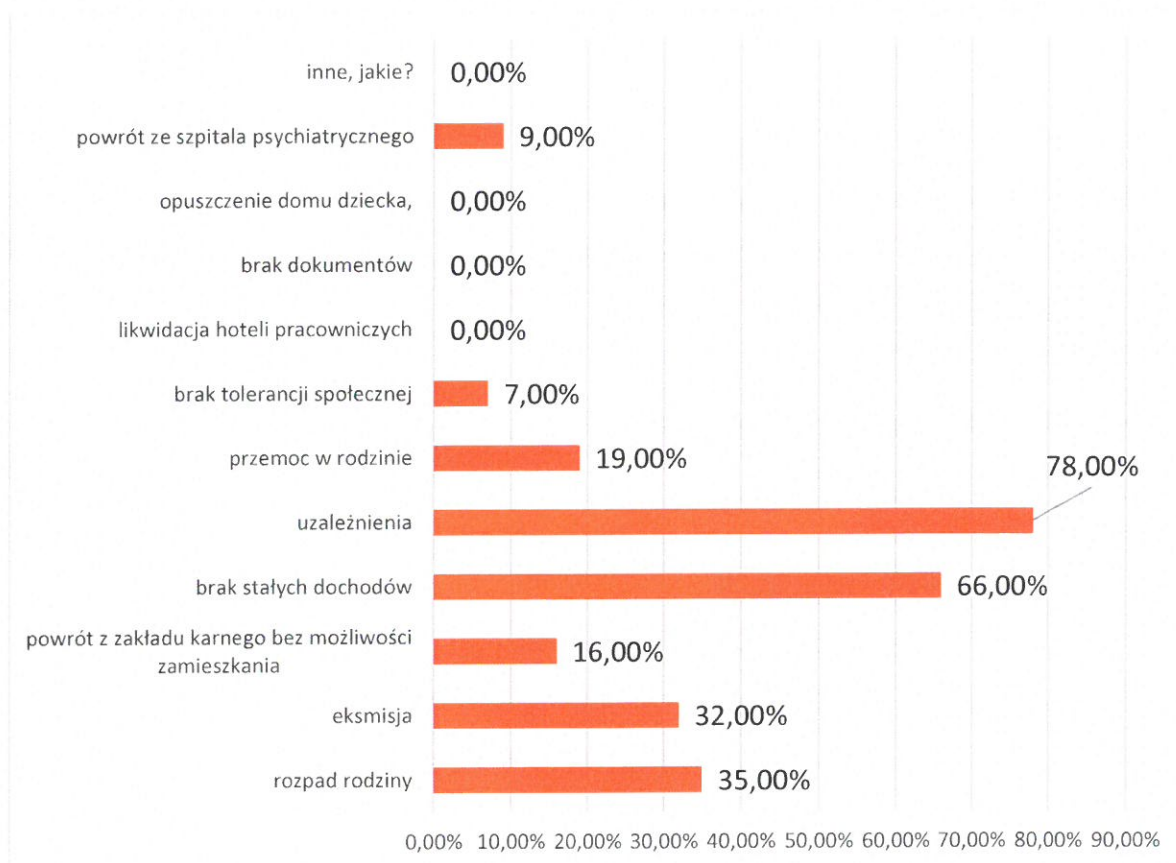
Kolejne pytanie miało na celu oszacowanie skali bezdomności w Gminie Włodowice. Większość ankietowanych przyznała, że na terenie gminy problem bezdomności nie jest obecny (60,00%), zaś 40,00% badanych nie miało zdania na ten temat.

Wyk. 17. Czy Pana/i zdaniem na terenie Gminy Włodowice jest dużo osób bezdomnych?

Ankietowani mieszkańcy uważają, iż przyczyną popadania w bezdomność są głównie uzależnienia (78,00%), a także: brak stałych dochodów (66,00%), rozpad rodziny (35,00%), eksmisja (32,00%), przemoc w rodzinie (19,00%), powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania (16,00%), powrót ze szpitala psychiatrycznego (9,00%) oraz brak tolerancji społecznej (7,00%).

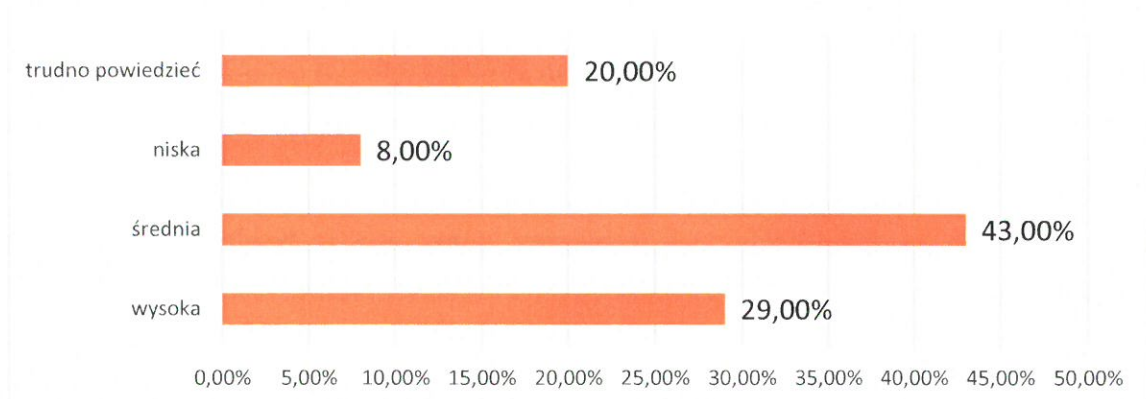
Wyk. 18. Jakie są Pana/i zdaniem przyczyny popadania w bezdomność? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

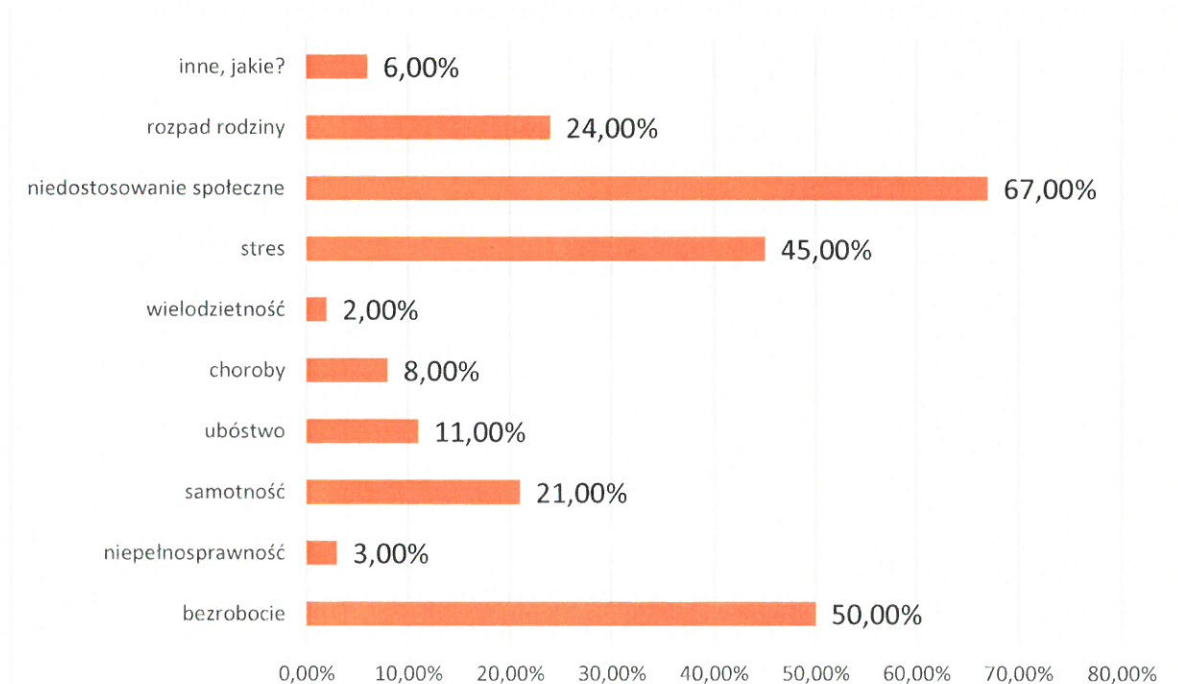
Mieszkańcy zapytani zostali również o skalę problemu uzależnień. Blisko połowa z nich uważa, że jest ona na średnim poziomie (43,00%). Respondenci, którzy wskazali odpowiedź “wysoka” stanowili 29,00% próby, zaś 8,00% ankietowanych uważa, że skala problemu uzależnień jest niska. 20,00% mieszkańców miało trudność w udzieleniu odpowiedzi.

Wyk. 19. Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie Gminy Włodowice?

Przyczyn uzależnień ankietowani upatrują głównie w: niedostosowaniu społecznym (67,00%), bezrobociu (50,00%), w stresie (45,00%), rzadziej w: rozpadzie rodziny (24,00%), samotności (21,00%), ubóstwie (11,00%), chorobach (8,00%), niepełnosprawności (3,00%) oraz wielodzietności (2,00%).

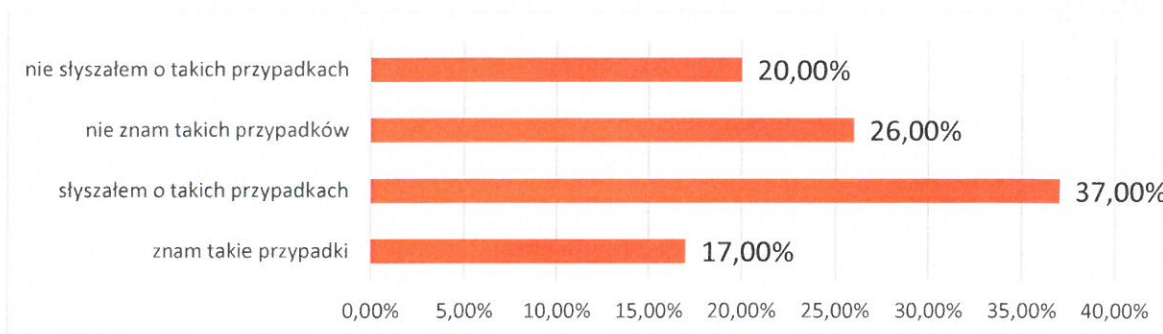
Wyk. 20. Jakie są przyczyny występowania uzależnień? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

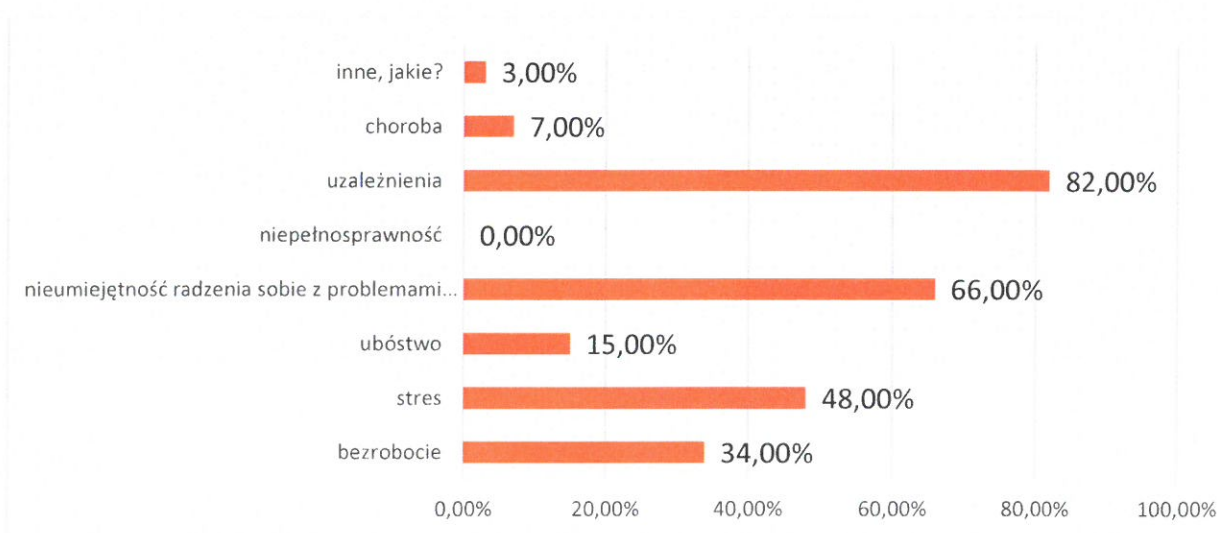
Kolejnym omawianym problemem, był problem przemocy w rodzinie. Ankietowanych zapytano, czy na terenie Gminy Włodowice występuje to zjawisko. Znaczna część mieszkańców zadeklarowała, że słyszała o takich przypadkach (37,00%), zaś 17,00% badanych wskazało, że zna takie przypadki. 26,00% ankietowanych przyznało, że nie zna rodzin z problemem przemocy, a 20,00% osób nie słyszało o przypadkach przemocy w rodzinie.

Wyk. 21. Czy na terenie Gminy Włodowice występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

Mieszkańców poproszono również o wskazanie przyczyn przemocy w rodzinie. 82,00% badanych uważa, iż są to uzależnienia. Kolejne 66,00% respondentów wskazało na nieumiejętność radzenia sobie z problemami wychowawczymi, 48,00% osób wybrało stres, 34,00% osób wskazało na bezrobocie, 15,00% wskazało ubóstwo, 7,00% ankietowanych sądzi, iż przyczyną jest tutaj choroba.

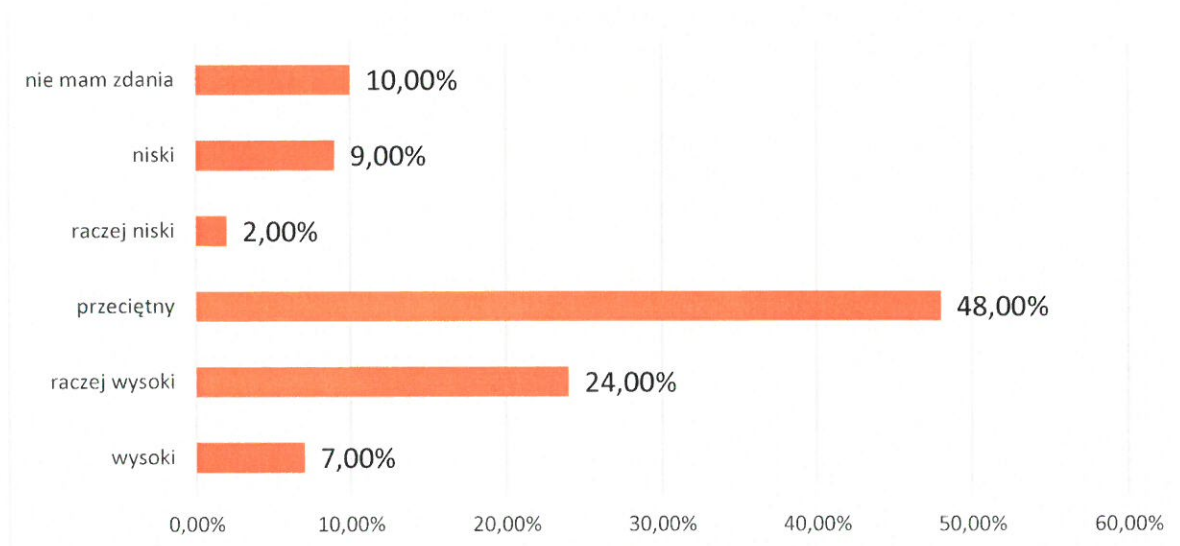
Wyk. 22. Jakie są - według Państwa - przyczyny przemocy w rodzinie? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

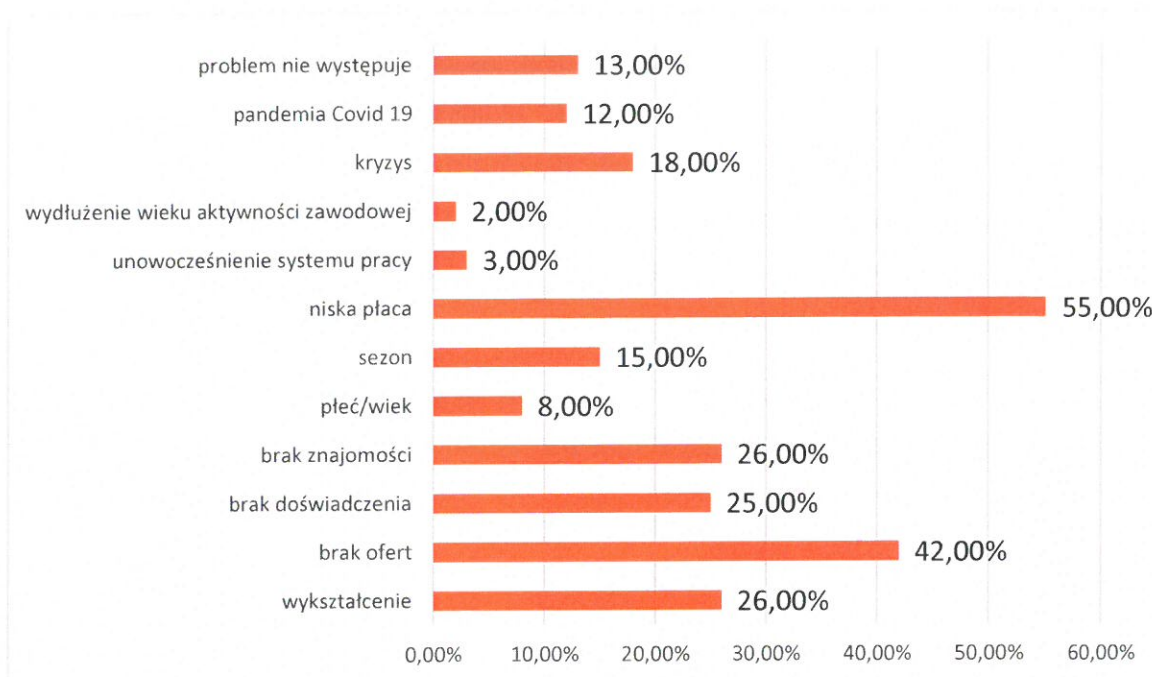
Kolejny problem omawiany wśród dorosłych mieszkańców Gminy Włodowic dotyczył zjawiska bezrobocia. Na początek ankietowanym zapytano, jaka jest ich zdaniem, skala bezrobocia w gminie. Blisko połowa osób (48,00%) wskazała odpowiedź „przeciętny”, 24,00% osób uważa, iż jest on raczej wysoki, 7,00% badanych wskazało odpowiedź „wysoki”, a w opinii 2,00% badanych bezrobocie jest raczej niskie. 9,00% badanych uważa, iż poziom bezrobocia w gminie jest niski. Co dziesiąta osoba nie miała zdania na ten temat.

Wyk. 23. Jaki jest Pana/i zdaniem poziom bezrobocia w Gminie Włodowice?

Ankietowanych poproszono również o wskazanie przyczyn bezrobocia. Za główny powód ankietowani wymieniali niską płacę (55,00%). W dalszej kolejności wskazywano na: brak ofert (42,00%), wykształcenie (26,00%), brak znajomości (26,00%), brak doświadczenia (25,00%), kryzys (18,00%), sezon (15,00%), pandemię Covid 19 (12,00%), płeć/wiek (8,00%), unowocześnienie systemu pracy (3,00%) oraz wydłużenie wieku aktywności zawodowej (2,00%).

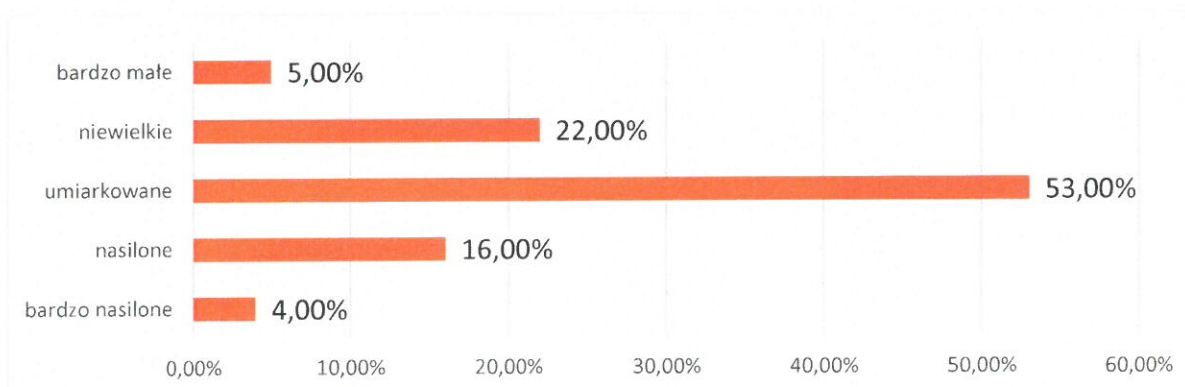
Wyk. 24. Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny bezrobocia?

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

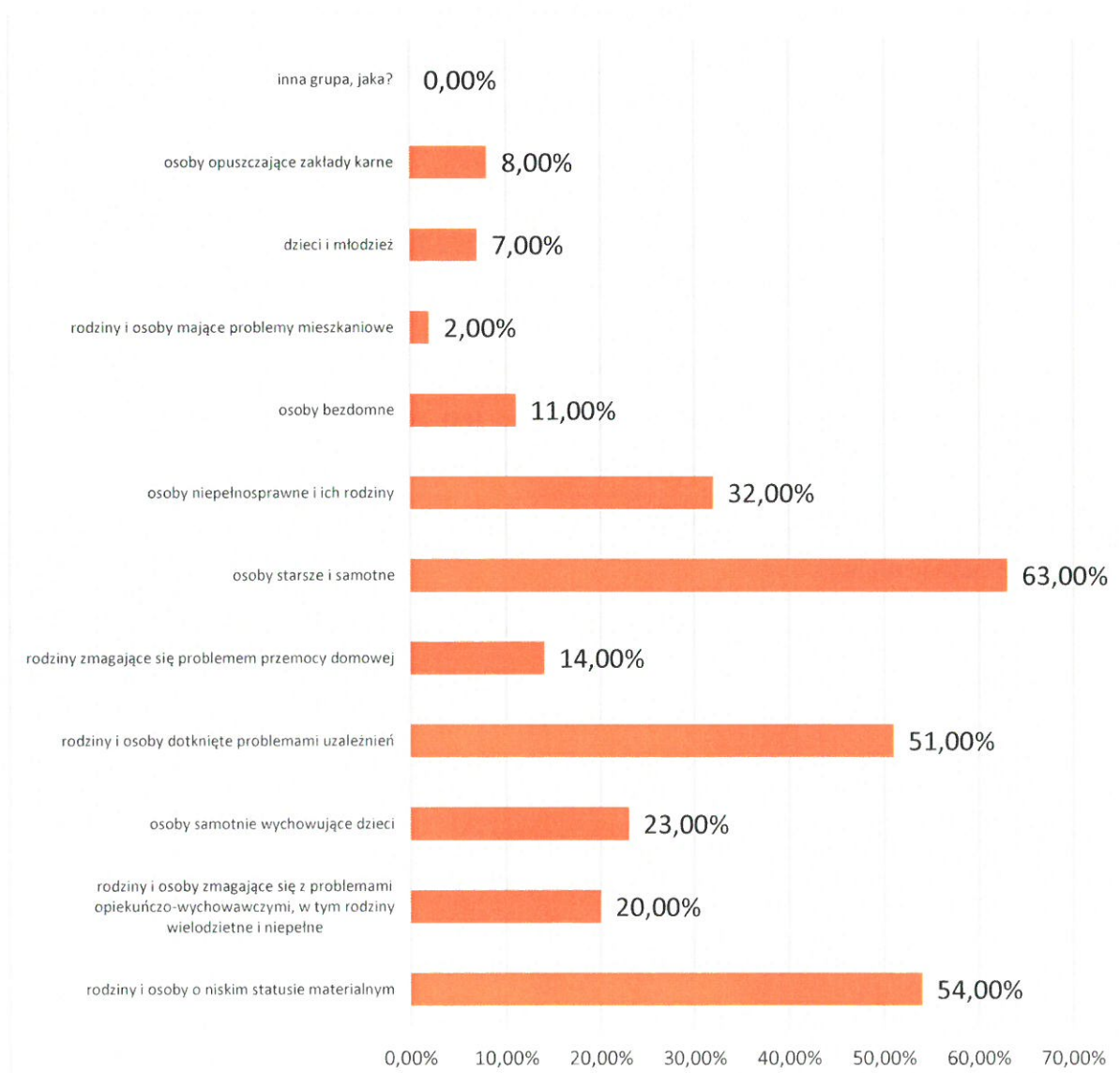
Z zebranego materiału badawczego wynika, iż większość ankietowanych uważa, że problem wykluczenia społecznego w Gminie Włodowice jest umiarkowanie widoczny (53,00%), w opinii 16,00% osób jest on nasilony, a 4,00% osób uważa, że jest bardzo nasilony. Natomiast 22,00% badanych uważa, że jego skala jest niewielka, a 5,00% respondentów wskazało, iż problem prawie nie występuje.

Wyk. 25. Jak ocenia Pan/i skalę problemu wykluczenia społecznego w Gminie Włodowice?

Zdaniem ankietowanych, najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie są: osoby starsze i samotne (63,00%), osoby i rodziny o niskim statusie materialnym (54,00%), rodziny i osoby dotknięte problemem uzależnień (51,00%), osoby niepełnosprawne i ich rodziny (32,00%), osoby samotnie wychowujące dzieci (23,00%), osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz rodziny wielodzietne (20,00%), rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej (14,00%), osoby bezdomne (11,00%), osoby opuszczające zakłady karne (8,00%), dzieci i młodzież (7,00%) oraz rodziny i osoby mające problemy mieszkaniowe (2,00%).

Wyk. 26. Jakie grupy zdaniem Pana/i są zagrożone wykluczeniem społecznym w Gminie Włodowice? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi.

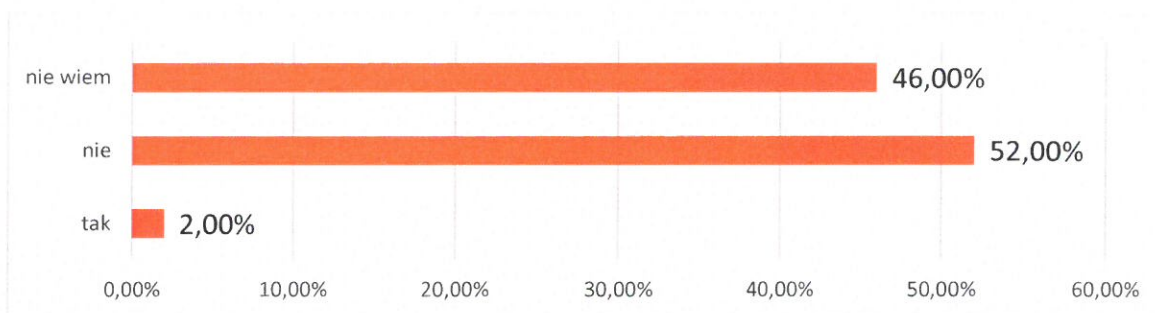

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

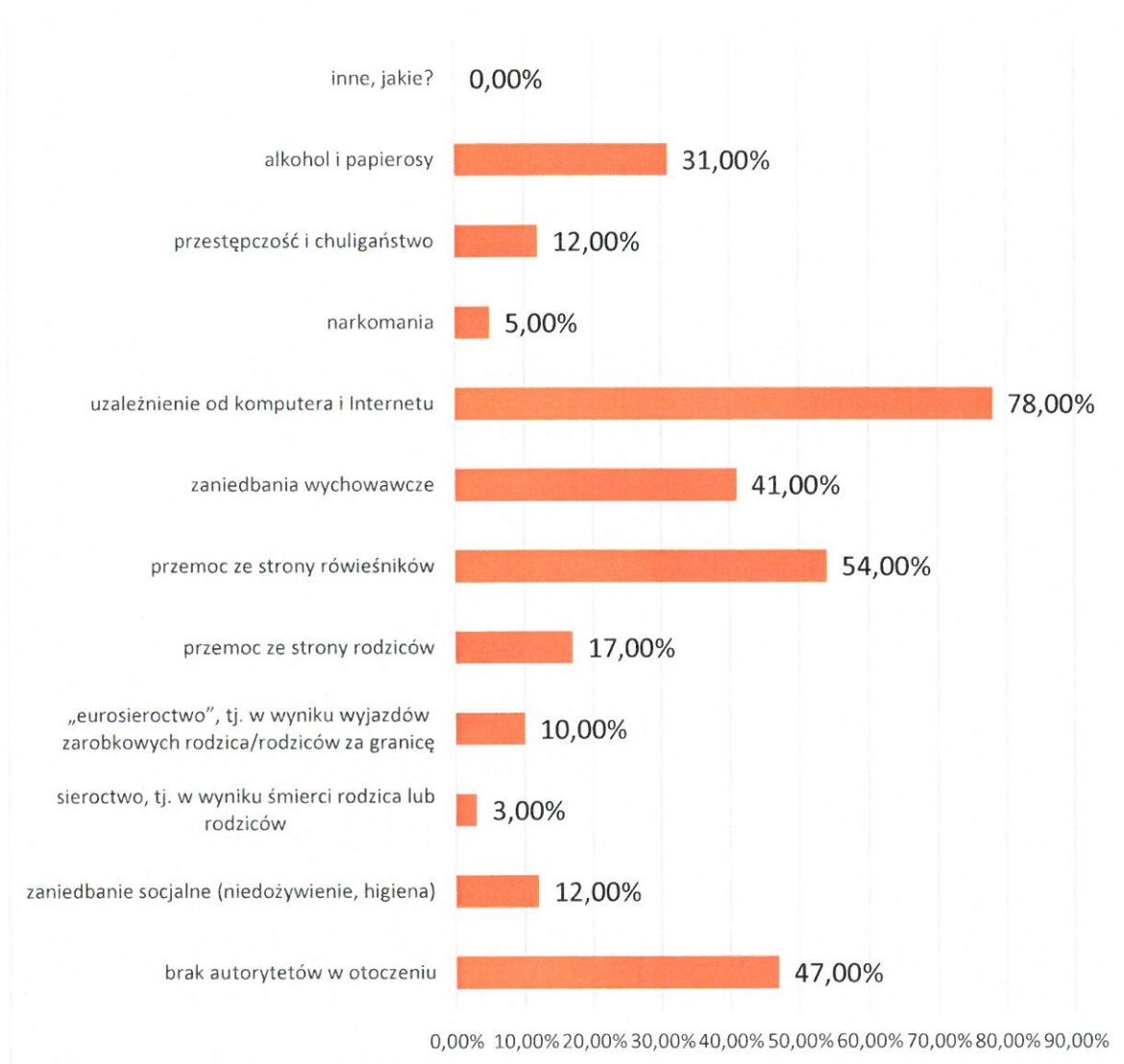
Jedynie 2,00% ankietowanych uważa, że na terenie Gminy Włodowice jest wystarczająca oferta pomocy dla rodzin z dziećmi, którzy borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. 52,00% osób uważa, że ta oferta jest niewystarczająca, a 46,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 27. Czy na terenie gminy jest wystarczająca oferta pomocy dla rodzin z dziećmi, którzy borykają się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi?

Ponadto zdaniem ankietowanych na terenie Gminy Włodowice wśród dzieci i młodzieży występują następujące, negatywne zjawiska: uzależnienia od komputera i Internetu (78,00%), przemoc ze strony rówieśników (54,00%), brak autorytetów w otoczeniu (47,00%), zaniedbanie wychowawcze (41,00%), alkohol i papierosy (31,00%), przemoc ze strony rodziców (17,00%), zaniedbanie socjalne (12,00%), przestępczość i chuligaństwo (12,00%), „eurosieroctwo”, tj. w wyniku wyjazdów zarobkowych rodzica/rodziców za granicę (10,00%), narkomania (5,00%) oraz sieroctwo (3,00%).

Wyk. 28. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pan/i najczęściej? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

* Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

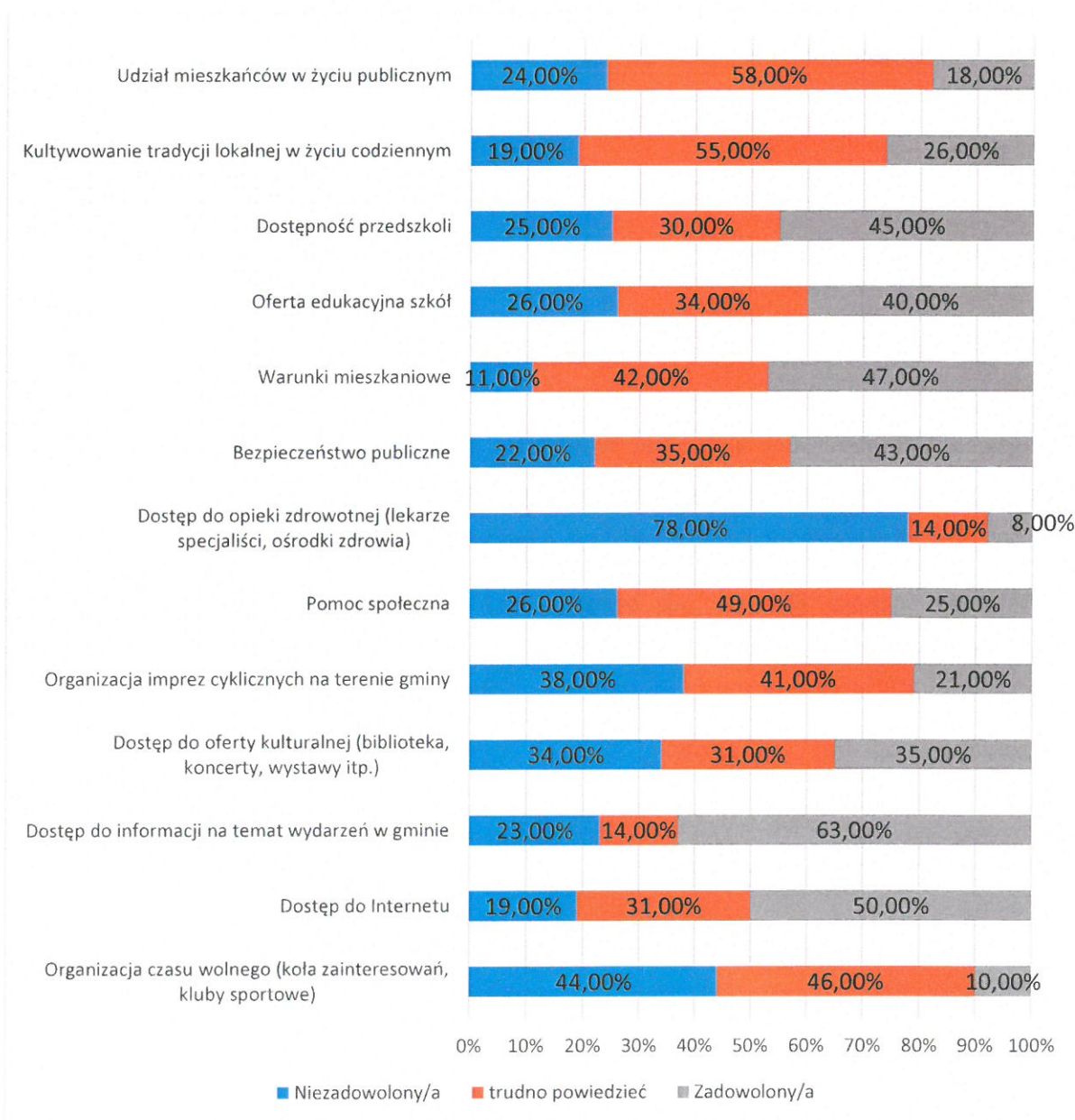
GMINA WOBEC PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – OPINIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Ankietowanych poproszono o ocenę zadowolenia z kilku aspektów składających się na życie codzienne w Gminie Włodowice. Jak wynika z zgromadzonego materiału badawczego, mieszkańcy najbardziej zadowoleni są z: dostępu do informacji na temat wydarzeń w mieście (63,00%), dostępu do Internetu (50,00%), warunków mieszkaniowych (47,00%), dostępu do przedszkoli (45,00%), bezpieczeństwa publicznego (43,00%), ofert edukacyjnych szkół (40,00%), dostępu do oferty kulturalnej (35,00%), kultywowania tradycji lokalnej w życiu

codziennym (26,00%), pomocy społecznej (25,00%), organizacji imprez cyklicznych na terenie gminy (21,00%), udziału mieszkańców w życiu codziennym (18,00%), organizacji czasu wolnego (10,00%) oraz dostępu do opieki zdrowotnej (8,00%).

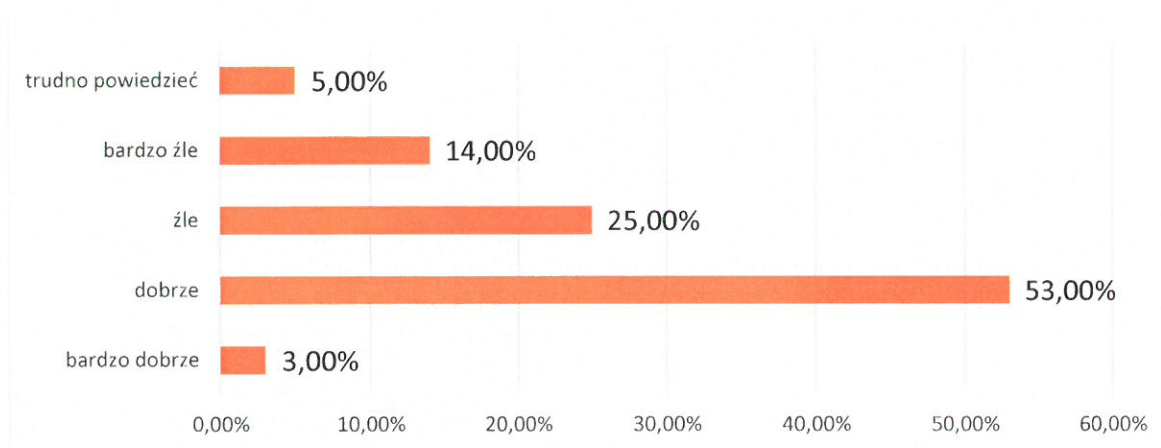
Warto zwrócić uwagę, że mieszkańcy najczęściej wskazywali, iż źle oceniają dostęp do opieki zdrowotnej (78,00%) oraz organizację czasu wolnego (44,00%).

Wyk. 29. W jakim stopniu jest Pan/i zadowolony z następujących warunków życia w Gminie Włodowice? Proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedną z możliwych odpowiedzi.

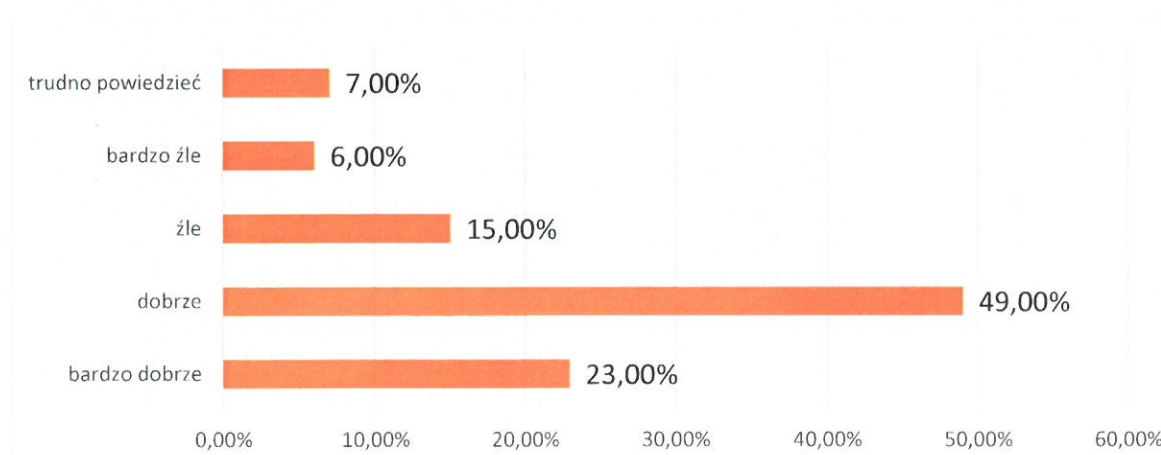
Ponad połowa mieszkańców dobrze ocenia dostępność miejsc spędzania wolnego czasu w Gminie Włodowice (place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, miejsca zielone, itp.) – takiej odpowiedzi udzieliło 53,00% osób. Ocenę bardzo dobrą wskazało 3,00% osób. Natomiast źle ten aspekt ocenia 25,00% osób, a bardzo źle – 14,00%. Natomiast 5,00% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 30. Proszę określić jak ocenia Pan/i dostępność miejsc spędzania wolnego czasu w Gminie Włodowice (place zabaw, boiska, tereny rekreacyjne, miejsca zielone, itp.)?

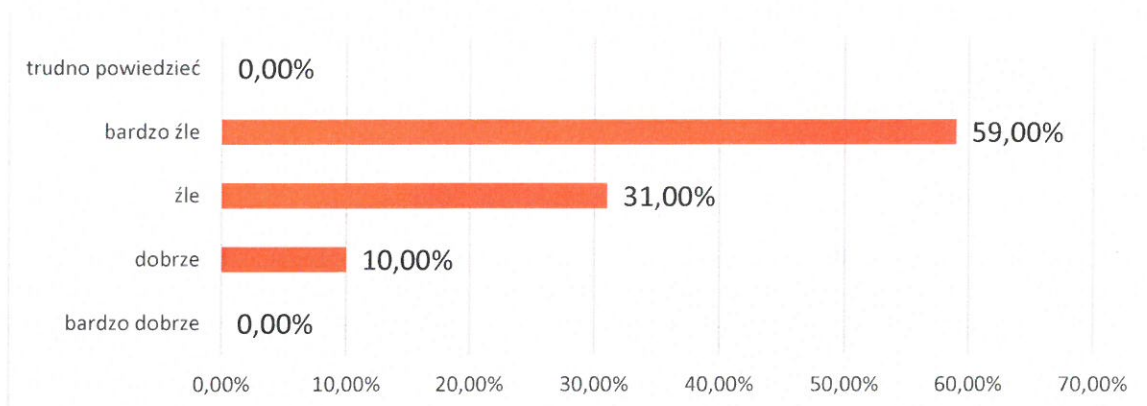
Poczucie bezpieczeństwa w Gminie Włodowice 49,00% osób oceniło dobrze, a 23,00% - bardzo dobrze. Natomiast ten aspekt źle ocenia 15,00% osób, a 6,00% - bardzo źle. Natomiast 7,00% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wyk. 31. Proszę określić jak ocenia Pana/i poczucie bezpieczeństwa w Gminie Włodowice?

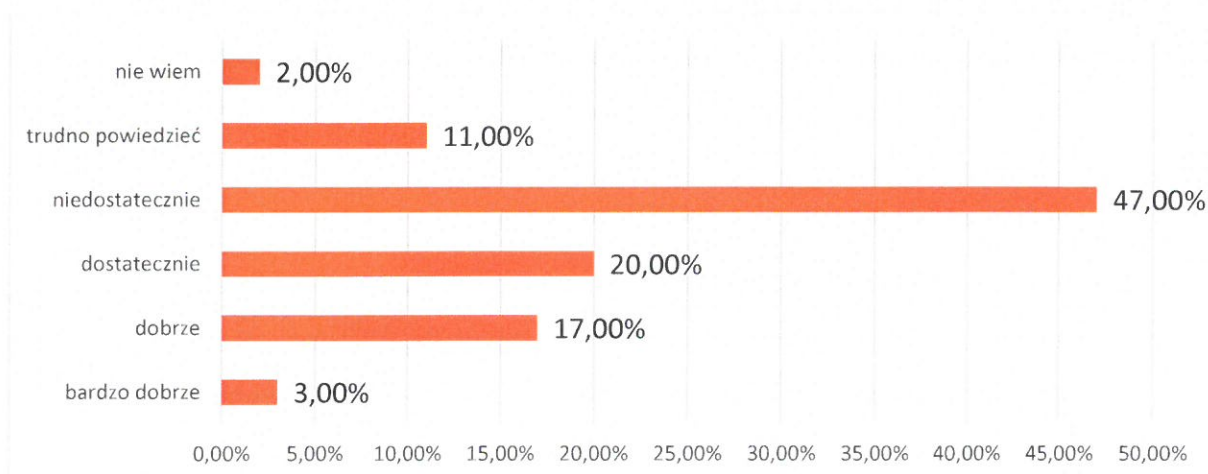
Natomiast transport publiczny w Gminie Włodowice dobrze ocenia 10,00% osób, źle 31,00%, a bardzo źle – 59,00%.

Wyk. 32. Proszę określić jak ocenia Pan/i dostępność transportu publicznego w Gminie Włodowice?

Ankietowanych poproszono również o ocenę zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 20,00% osób ocenia je dostatecznie, 17,00% dobrze, a 3,00% mieszkańców wystawia ocenę bardzo dobrą. 11,00% wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. 47,00% respondentów oceniła niedostatecznie działania prowadzone przez gminę.

Wyk. 33. Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

3. Rekomendacje

W odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy Włodowice rekomenduje się:

- Dalsze tworzenie kampanii społecznej potępiającej różnego rodzaju dyskryminację, a jednocześnie propagującej tolerancję, empatię oraz aktywną pomoc ofiarom wykluczenia.
- W Gminie Włodowice łącznie 26,00% badanych dorosłych mieszkańców przyznało, że zna rodziny, które są dotknięte ubóstwem. Rekomenduje się stworzenie form pomocy dla osób ubogich: zasiłki i świadczenia, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności.
- Istotne jest, aby szkoła identyfikowała problemy finansowe w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- Organizacja akcji dożywienia dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.
- Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości, a także wspieranie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Kształtowanie stylu życia oraz stanu zaspokojenia potrzeb poprzez udostępnianie informacji o ofercie usług aktywizujących skierowanych do osób w trudnej sytuacji finansowej. Informacje powinny być dostępne w często uczęszczanych miejscach w formie plakatów, ulotek, czy krótkich broszur.
- Według 51,00% badanych mieszkańców jedną z przyczyn popadania w ubóstwo jest bezrobocie. Poleca się identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc im obejmującą pośrednictwo zawodowe, w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz wsparcie dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Organizowanie staży/praktyk zawodowych dla dorosłych, w celu podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych, a także szkoleń z zakresu kompetencji kluczowych. Osoby, które mają mniejsze zasoby finansowe powinny mieć

możliwość uzyskania dofinansowania przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy, stażu lub praktyk zawodowych.

- Kontynuowanie działań informacyjnych dotyczących realizowanych przez Gminę Włodowice wydarzeń mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, dalsze rozpowszechnianie wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Osoby niepełnosprawne należą do kategorii osób, których sytuacja na rynku pracy jest niekorzystna, a przecież praca zawodowa, sama aktywność w tym wymiarze ludzkiego funkcjonowania, jest jednym z najskuteczniejszych sposobów prowadzących do integracji osoby niepełnosprawnej ze społeczeństwem. Praca zawodowa jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym izolacji i dyskryminacji, jest zatem wartością ważną nie tylko z jednostkowego, ale także społecznego punktu widzenia, daje możliwość uzyskiwania przez osoby niepełnosprawne samodzielności ekonomicznej. Dlatego warto pokazywać w środkach masowego przekazu dobre praktyki związane z udanymi sposobami samozatrudnienia oraz promujące aktywność zawodową osób niepełnosprawnych.
- Według łącznie 53,00% badanych mieszkańców oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy jest raczej i z pewnością niewystarczająca. Rekomenduje się przeprowadzenie szczegółowego badania wśród niepełnosprawnych, z którego będzie można wywnioskować, czego i jakiej pomocy potrzebują osoby niepełnosprawne. Na podstawie wyników badań należy stworzyć zespół specjalistów, którzy będą odpowiedzialni za tworzenie różnych pomocy dla osób niepełnosprawnych.
- Zaleca się dostosowywanie miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż jednym z problemów osób niepełnosprawnych są bariery architektoniczne - wskazuje na nie 54,29% ankietowanych mieszkańców. Istniejące w przestrzeniach publicznych niewralgiczne bariery i utrudnienia takie jak brak chodników, podjazdów czy wyznaczonych miejsc parkingowych powinny zostać rozwiązane poprzez lepsze dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Ważne jest podejmowanie akcji promujących włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne, budujących pozytywne nastawienie społeczne, otwartość społeczną na te niepełnosprawności, a także przekazujących rzetelne informacje na temat tych

niepełnosprawności. Niewiedza jest często źródłem niechęci, mitów i niekorzystnych stereotypów, które rzutują na wszystkie sfery życia osób niepełnosprawnych, w tym także na ich bardzo niekorzystną sytuację na rynku pracy.

- Poszerzenie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- Rekomenduje się materialną pomoc dla osób starszych – 37,00% ankietowanych wskazało ubóstwo jako główny problem, z którym borykają się osoby starsze.
- Usuwanie barier biurokratycznych w dostępie do służby zdrowia. Na ogół osoby starsze nie dają sobie rady z formularzami drukowanymi drobną czcionką i zawierającymi niezrozumiałe terminy. Należy dostosować formularze do możliwości osób starszych oraz przeszkolić personel.
- Rozwijanie transportu publicznego na terenach wiejskich lub dofinansowywanie ze środków publicznych alternatywnych form transportu dla niemobilnych osób starszych wymagających specjalistycznego wsparcia medycznego i opiekuńczego.
- Utworzenie miejskiej platformy informacyjnej dla osób starszych i ich opiekunów, za pośrednictwem których mogliby oni uzyskać informację o ofercie różnych podmiotów, zajęciach, możliwościach i rodzajach wsparcia. Takie punkty informacyjne mogłyby powstawać między innymi przy szpitalach, przychodniach i urzędach.
- Rekomenduje się upowszechnienie wolontariatu – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy osobom starszym, bezdomnym i zagrożonym ubóstwem. Dane pokazują, iż 64,00% mieszkańców przyznało, że jednym z działań, które umożliwiłoby osobom starszym udział w życiu społecznym na terenie gminy byłoby rozwijanie usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych.
- Zaleca się także zapewnianie osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne. Istotne jest, aby informować mieszkańców realizowanych działaniach.

- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.
- Rekomenduje się prowadzenie warsztatów w Ośrodku Pomocy Społecznej, innych organizacjach pomocowych dotyczących profilaktyki na temat uzależnień od narkotyków i substancji psychoaktywnych oraz promowanie działań gminy. Informowanie mieszkańców na temat realizowanych przez gminę działań mających na celu pomoc w przypadku problemów uzależnień, powinny być rozpowszechniane wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Warto także edukować społeczeństwo, w tym osoby zmagające się z problemem uzależnień i ich rodziny, iż nadużywanie alkoholu czy narkotyków nie jest jedyną przyczyną przemocy i aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Osoby stosujące przemoc w rodzinie powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
- Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości, a także wspieranie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Wpływanie na kształtowanie stylu życia oraz stanu zaspokojenia potrzeb poprzez udostępnianie informacji o ofercie usług aktywizujących skierowanych do osób w trudnej sytuacji finansowej. Informacje powinny być dostępne w często uczęszczanych miejscach w formie plakatów, ulotek, czy krótkich broszur.
- Rodziny wieloprotblemowe powinny mieć dostęp do darmowej pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Dane pokazują, iż 37,00% ankietowanych zna lub słyszało o występowaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Włodowice. Aby przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinie, w tym zaniedbywaniu dziecka, należy równocześnie propagować wiedzę na temat przejawów przemocy, właściwie diagnozować dziecko i jego sytuację rodzinną, zapewnić rodzicom pomoc socjalną, pedagogiczną, prawną, a także rozpocząć

prowadzenie działań mających na celu promowanie pozytywnych wzorców zachowań społecznych, w tym aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, dzieci i młodzież.

- Warto podejmować działania informacyjno-edukacyjne służące ochronie dzieci przed przemocą w rodzinie (np. włączanie się w kampanie ogólnopolskie, tworzenie lokalnych kampanii, happeningów antyprzemocowych).
- Zdaniem ankietowanych na terenie Gminy Włodowice wśród dzieci i młodzieży występuje problem sięgania po alkohol i papierosy (31,00%). Zaleca się zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol, papierosy oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach.
- Popularyzowanie wiedzy nt. uzależnień behawioralnych poprzez organizowanie kampanii społecznych – zwłaszcza adresowanych do dzieci młodszych (w szkole podstawowej) i ich rodziców. Dane zebrane od mieszkańców pokazują, iż problem uzależnień od komputera i Internetu wśród dzieci i młodzieży jest istotny w Gminie Włodowice – 78,00% respondentów uważa, że to największe zagrożenie dla najmłodszych mieszkańców.

4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, Strategia zawiera również określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy zwrócić uwagę, że podmiotami ekonomii społecznej (art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej) są:

- 1) spółdzielnie socjalne,
- 2) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- 3) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,
- 4) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,

- 5) organizacje pozarządowe³,
- 6) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – to znaczy:
  - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
  - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
  - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Z kolei usługi społecznych wymienione w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, to:

- 1) polityka prorodzinna,
- 2) wspieranie rodziny,
- 3) system pieczy zastępczej,
- 4) pomoc społeczna,
- 5) promocja i ochrona zdrowia,
- 6) wspieranie osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacja publiczna,
- 8) przeciwdziałanie bezrobociu,
- 9) kultura,
- 10) kultura fizyczna i turystyka,

---

³ Organizacje pozarządowe o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych

- 11) pobudzanie aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwo,
- 13) ochrona środowiska,
- 14) reintegracja zawodowa i społeczna.

Wobec powyższego, wskazać należy że na terenie Miasta i Gminy Włodowice funkcjonują następujące podmioty ekonomii społecznej:

Ludowy Klub Sportowy "Olimpia" Włodowice;

Ochotnicza Straż Pożarna we Włodowicach;

Skauting Jurajski;

Fundacja Inicjatywa Włodowicka;

Fundacja "Adopcje Kaukazów";

Stowarzyszenie "Dla Gminy Włodowice";

Ochotnicze Straże Pożarne – łącznie 7;

Koła Gospodyń Wiejskich – łącznie 8;

Uczniowski Klub Sportowy Włodowice;

Uczniowski Klub Sportowy przy Ośrodku Pomocy Dziecku i Rodzinie.

Wymienione powyżej podmioty wykonują usługi społeczne z zakresu: wspierania rodziny, pomocy społecznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzenia aktywności obywatelskiej. Dotychczasowa ich działalność stanowi istotne wsparcie w realizacji wskazanych usług przez Miasto i Gminę Włodowice. Wskazane podmioty są dobrze przygotowane do realizacji wymienionych usług społecznych, posiadają odpowiednie zasoby, przede wszystkim kadrowe oraz sprzętowe. W konsekwencji należy pozytywnie ocenić ich zdolność do dalszej realizacji wykonywanych zadań, stanowiących wymienione usługi społeczne.

Jednocześnie, należy podkreślić, że we Włodowicach zostało utworzone Centrum Usług Wspólnych, które obsługuje takie jednostki jak:

- Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego we Włodowicach z Filią w Zdowie;
- Szkoła Podstawowa w Rudnikach;
- Przedszkole we Włodowicach;
- Gminny Ośrodek Kultury we Włodowicach;
- Gminna Biblioteka Publiczna we Włodowicach;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włodowicach.

W Mieście i Gminie Włodowice nie zostało jednak utworzone centrum usług społecznych (co zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, nie jest obowiązkiem gmin).

VI. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

<p style="text-align: center;">POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM</p>	
MOCNE STRONY	SLABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - nowe szanse dla Gminy posiadającej status Miasta - wykształcona, kompetentna i gotowa do rozwoju kadra w pomocy społecznej - prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie - przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia - prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45+ - upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach - działania wpływające na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy - prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych - zapewnienie seniorom opieki w okresie pandemii - bezpłatna pomoc prawna - podejmowanie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - małe pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu - brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych - brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze - brak zawodowych opiekunek - brak podmiotów z bazą rehabilitacyjną - brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych - brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych - słaba akceptacja dla osób niepełnosprawnych psychicznie - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów

	<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia - zapobieganie bezdomności oraz prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych - informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy - podejmowanie działań zmierzających - do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi - informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - organizowanie wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym - likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - budynki publiczne zaopatrzone w podjazdy - upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy - wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach - malejące zjawisko ubóstwa, spadająca liczba klientów pomocy społecznej - posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia - stała liczba osób bezdomnych wymagających schronienia - społeczna akceptacja osób bezdomnych - zapewnianie osobom starszym wsparcia w dziennym domu seniora - zwiększenie dostępności usług medycznych, opieki, rehabilitacji - uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych - posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy - wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych - możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny - zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych - działalność Rady Seniora w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia - wśród kobiet - występowanie zjawiska dziedziczenia - bezrobocia - ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież - wysoki poziom nielegalnego zatrudnienia - wzrost liczby osób, w stosunku do których - istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych - zwiększanie się liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych - występowanie zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych - działalność Rady Seniora w gminie - mała dostępność domów pomocy społecznej - niewielka liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową - brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych - niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – zapewnianie dostępu do pomocy psychologicznej członkom rodzin dotkniętych problemem uzależnień – kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe – prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień – kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych – prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> – brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych – niewystarczające działania mające na celu pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie – brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie – niepodejmowanie działań mających na celu kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjnoedukacyjnych – brak programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy – nieprowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień – niewystarczające diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – zwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego 	<ul style="list-style-type: none"> – niewielka liczba osób wyleczonych z uzależnień

<ul style="list-style-type: none"> - wzrastająca świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami - nieobniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej - zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych - wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami - programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie - wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie - niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - nieznaczna liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego - brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych - niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie - brak organizacji pozarządowych działających lokalnie w obszarze uzależnień
EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	
MOCNE STRONY	
<ul style="list-style-type: none"> - uzyskanie praw miejskich - diagnozowanie problemów społecznych w gminie - informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia - dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej 	<p style="text-align: center;">SLABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak szkolnictwa średniego na terenie Miasta i Gminy - niedostateczna opieka przedszkolna - brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny - niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w Gminie

<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom - prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie - przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia - prowadzenie pracy socjalnej I działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny - przeprowadzanie analizy potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży - dobra baza materialna dla edukacji na poziomie przedszkolnym i szkolnym - istniejąca sieć świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży - zapewnienie kilku dzieciom z rodzin najbardziej potrzebujących, każdego roku wyjazdu wakacyjnego - koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież - prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia - podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego - uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej - przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> - migracja wśród osób kończących szkołę średnią - mała ilość inwestorów tworzących nowe miejsca pracy - brak form opieki dla dzieci do 3 r. ż. - mała ilość zajęć pozaszkolnych
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej - dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży - odpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie - możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy - odpowiednia dostępność szkół podstawowych - poziom nauczania w placówkach oświatowych - wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców - odpowiednia dostępność opieki medycznej w gminie - posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia - wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie - zmniejszenie się liczby beneficjentów w pomocy społecznej - możliwość przystąpienia do Projektu Maluch+ 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego - brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin - niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej - brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadpodstawowym - deficyt organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży - niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży - brak działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej - popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej - niedofinansowany system pomocy społecznej brak świadomości władz gminy, co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej - niedobór organizacji pozarządowych

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

- zwiększenie liczby pracowników socjalnych, aby efektywniej pomagać
- stworzenie warunków do realizacji programów dofinansowań, programów rządowych, EFS
- likwidacja barier architektonicznych lub dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb niepełnosprawnych
- umożliwienie uczestnictwa osobom starszym w dziennym domu seniora
- rozwinięte usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- uruchomienie telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych z automatyczną sekretarką rejestrującą połączenia o każdej porze
- zorganizowanie czasu wolnego osobom niepełnosprawnym
- wsparcie terapeutyczne, pomoc psychologiczna, pomoc nauczycieli specjalistów pedagogiki specjalnej dla dzieci z niepełnosprawnością w szkołach i przedszkolach
- zorganizowanie dowozu uczniów niepełnosprawnych do szkół specjalnych
- budowanie tolerancji i akceptacji wobec niepełnosprawnych rówieśników w szkołach
- zajęcia komputerowe, wieczory towarzyskie dla niepełnosprawnych
- dostosowanie komunikacji miejskiej dla potrzeb osób niepełnosprawnych
- nauka tolerancji w szkole wobec wszelkiej inności, względem dzieci niepełnosprawnych, szczególnie z uwzględnieniem zwiększającej się niepełnosprawności psychicznej i społecznej
- budowa akceptacji społecznej dla niepełnosprawności psychicznej
- wolontariat, osoby chętne do rozmów, spacerów
- stworzenie komisariatu policji na terenie miasta i gminy
- organizowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy
- monitorowanie rodzin, w których występowała przemoc
- lepsze dopasowanie infrastruktury obiektów dla osób niepełnosprawnych

- zorganizowanie pomocy wolontariuszy osobom starszym w zakupach i leków
- działania psychologiczne, terapeutyczne i edukacyjne wspierające ofiary przemocy w rodzinie
- większe wsparcie finansowe dla pracowników socjalnych
- punkt psychologa na terenie gminy
- rozpowszechnienie informacji gdzie i do kogo udać się po danego rodzaju pomoc
- szerszy zakres opieki zdrowotnej
- punkt rehabilitacji dla dzieci i dorosłych
- posiłki wydawane dla potrzebujących

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- lepszy i łatwiejszy dostęp dzieci do uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych
- aktywizacja osób bezrobotnych i dotkniętych ubóstwem
- warsztaty wsparcia i motywacji zerwania z nałogiem
- ograniczenie dostępności do substancji psychoaktywnych poprzez odpowiednie programy profilaktyczne lub spotkania z osobami uzależnionymi
- prowadzenie zajęć i warsztatów dla dzieci i młodzieży, obrazujących negatywne skutki spożywania alkoholu oraz osłabienie pozytywnych skojarzeń z alkoholem
- spotkania ze specjalistami w szkołach w zakresie edukacji w temacie uzależnień
- sprawne działanie komisji alkoholowej
- nauka asertywności, nie uleganiu presji otoczenia
- edukacja na temat szkodliwości picia, zażywania narkotyków
- psychoterapia dla uzależnionych i ich rodzin dostępna w miejscu zamieszkania
- lepsza współpraca Komendy powiatowej policji z OPS
- egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych młodzieży i nietrzeźwym
- upowszechnienie pracy asystenta rodziny
- monitoring otwartej strefy aktywności
- zakaz sprzedaży alkoholu nietrzeźwym
- utworzenie klubu AA
- przymusowe kierowanie na leczenie
- spotkania dla młodzieży z osobami, które wyszły z narkomanii i alkoholizmu

- propagowanie zdrowego stylu życia i odżywiania wśród dzieci i młodzieży
- finansowanie przedstawień profilaktycznych
- monitoring w Gminie

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- wspieranie działalności organizacji pozarządowych
- tworzenie miejsc integracji społecznej
- realizacja projektów i przedsięwzięć związanych z animacją społeczno-kulturalną
- stworzenie w szkołach klas profilaktycznych, kształtujących kierunek ścieżki edukacji
- utworzenie miejsc żłobkowych, oddziałów przedszkolnych
- rozwój kół zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych
- zwiększenie nakładów na zajęcia rozwijające zainteresowania, również w godzinach popołudniowych i w dni wolne od nauki
- stworzenie systemu stypendialnego
- Stworzenie Uniwersytetu trzeciego wieku
- organizacja spektakli w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury
- organizacja kółek artystycznych dla dzieci
- organizacja zajęć rekreacyjno-sportowych
- organizacja grup służących pomocy dzieciom w nauce poza szkołą, służących korepetycjami
- świetlice środowiskowe otwarte w weekendy
- organizacja wspólnych wyjazdów dla mieszkańców, na basen, do kina, do muzeum, turystyczne
- organizacja festynów, pikników rodzinnych
- zorganizowanie dodatkowych zajęć dla dzieci rozwijających zainteresowania, sport, plastyka, muzyka, taniec, fotografia, kulinaria.
- urozmaicenie zajęć lekcyjnych za pomocą dostępnych w szkole pomocy dydaktycznych- szeroki wachlarz oferty kulturalnej dostosowany do różnych grup
- praca z uzależnionymi ciężarnymi
- organizacja pogadanek, konkursów, wycieczek
- wydłużenie godzin pracy przedszkola
- półkolonie dla dzieci w okresie ferii zimowych i wakacji

- połączenia komunikacyjne z sąsiadującym powiatem myszkowskim
- lokal gastronomiczny na terenie miasta Włodowice
- dostęp do informacji o działaniach instytucji
- stworzenie miejsca do nabycia lokalnych pamiątek, wytworów lokalnych artystów
- opracowanie harmonogramu jednodniowych wycieczek kulturalno-edukacyjnych dla dzieci i młodzież
- lokalne wycieczki dla młodzieży z przewodnikiem
- poszerzenie oferty MOK o stałe zajęcia warsztatowe
- stworzenie centrum rekreacyjnego przy zalewie we Włodowicach, zapewnienie ratownika i bazy gastronomicznej
- większe zaangażowanie sołtysów w życie swoich sołectw

VII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii.

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

Miasto i Gmina Włodowice jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- prowadzi aktywną i efektywną politykę zdrowotną;
- zapewnia nowoczesną edukację, niezależną od innych czynników, takich jak: wiek czy niepełnosprawność,
- umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Miasto i Gmina Włodowice – bezpieczna, przyjazna i otwarta dla mieszkańców, zapewniająca wysoki standard życia.

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne:

- I. **Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.**
- II. **Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- III. **Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

<u>Cel Strategiczny nr I</u> <u>Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem</u> <u>rodzin dysfunkcyjnych</u>		
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	<ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja i doskonalenie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin – Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną i socjalną 	<p>Za realizację wszystkich działań odpowiadają:</p> <p style="text-align: center;">1. Burmistrz</p> <p style="text-align: center;">2. OPS</p> <p style="text-align: center;">3. Zespół Interdyscyplinarny</p>
2. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych – rozszerzenie oferty placówek opiekuńczo-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy – Utworzenie zakładu opiekuńczego dla dzieci do lat 3 – żłobka 	
3. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji – Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego 	

<p>4. Wspieranie rodzin wielodzietnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży – Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych – Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem, a w szczególności zapewnienie odzieży i artykułów szkolnych 	
<p>5. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej z rodzin zagrożonych wykluczeniem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie doksztalcania dla dzieci szczególnie zdolnych z rodzin ubogich – Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie zdolnych – Wdrażanie programów terapeutycznych służących rozwojowi rodziny – Rozwój świetlic młodzieżowych – realizacja programów terapeutycznych, a także innych zajęć , w tym również zajęć aktywizujących w okresie ferii oraz wakacji 	
<p>6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną – Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji 	

	<p>kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych 	
<p><u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania</p>		
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji Strategii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego; – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji; – Liczba/ilość zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży; – Liczba zawiązanych grup wsparcia dla rodzin (ew. ilość spotkań w ramach istniejących grup wsparcia); – Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek; – Liczba zajęć dokształcających dla dzieci (ew. ilość godzin zajęć); – Liczba świetlic/klubów młodzieżowych; – Liczba szkoleń dla pracowników pomocy społecznej; 		
<p><u>Cel Strategiczny nr II</u></p> <p><u>Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</u></p>		
<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
<p>1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Szkolenia i warsztaty aktywizujące osoby bezrobotne, przy ścisłej współpracy z instytucjami rynku pracy – Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne. – Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych 	<p>Za realizację wszystkich działań odpowiadają:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia – Przyznanie świadczeń finansowych oraz świadczeń w naturze 	1. Burmistrz
2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy – Organizacja zajęć i warsztatów dla osób niepełnosprawnych 	2. OPS
3. Aktywizacja i pomoc seniorom	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców gminy – Organizacja zajęć i szkoleń dla seniorów – Rozwój działalności Dziennego Domu Seniora “Senior +” – rozszerzenie usług opiekuńczych dla seniorów 	Jako podmiot wspierający oraz współpracujący – Powiatowy Urząd Pracy
4. Wsparcie osób ubogich	<ul style="list-style-type: none"> – Rozszerzenie programu dożywiania dzieci i młodzieży – Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem – Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego – Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego – utworzenie spółdzielni socjalnej 	

<p>5. Przeciwdziałaniu zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Opracowanie i wdrożenie programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin, w których występuje długotrwałe bezrobocie – Tworzenie i realizacja programów aktywizacji młodzieży zagrożonej dziedziczeniem bezrobocia 	
<p>6. Zminimalizowanie zjawisk patologii społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, prawnego, terapeutycznego – Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii – Zaostrzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych – Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych – Kontynuacja i realizacja programów profilaktycznych – Utworzenie mieszkania chronionego 	

Finansowanie – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania

Wskaźniki oceny realizacji Strategii:

- Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów;
- Liczba przydzielonych lokali socjalnych;
- Ilość przyznanych świadczeń socjalnych (wraz z kwotą);
- Ilość wydanych dzieciom posiłków w ramach programu dożywiania;
- Liczba dzieci, którym zorganizowano wypoczynek letni i/lub zimowy;
- Liczba imprez/wydarzeń rekreacyjno-integrujących zorganizowanych w Gminie;
- Liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

Cel Strategiczny nr III
Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo

<u>Cele operacyjne</u>	<u>Kierunki działania:</u>	<u>Wykonawcy – realizacja:</u>
1. Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – Tworzenie oraz projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat – Pobudzanie oddolnych inicjatyw 	<p>Za realizację wszystkich działań odpowiadają:</p> <p>1. Burmistrz</p> <p>2. OPS</p> <p>3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>
2. Promocja społeczeństwa obywatelskiego	<ul style="list-style-type: none"> – Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych – Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie 	
3. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych pozarządowych – Promowanie osób starszych oraz 	

	<p>niepełnosprawnych, jako pełnowartościowych członków społeczeństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności 	
<p>4. Wsparcie i aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i długotrwale chorujących</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Likwidacja barier architektonicznych - Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych - Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych oraz niepełnosprawnych - Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych - Pomoc w organizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych 	
<p>5. Ograniczanie zjawisk uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem problemu alkoholizmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie programów profilaktycznych - Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i kontynuacja programów profilaktycznych i kampanii społecznych 	
<p>6. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych - Promocja modelu zdrowego stylu życia - Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych 	

	<ul style="list-style-type: none"> – Monitorowanie problemu otyłości oraz wad postawy u dzieci i młodzieży – Systematyczne prowadzenie profilaktyki zdrowotnej (m.in. w zakresie wykrywania chorób nowotworowych, realizacji obowiązku szczepień) 	
7. Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej.	<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie projektów i programów promujących ekologiczny styl życia 	
<p><u>Finansowanie</u> – źródła własne oraz ew. środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania</p>		
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji Strategii:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba imprez/wydarzeń rekreacyjno-integracyjnych zorganizowanych w Gminie; – Poziom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych; – Liczba przeprowadzonych prac adaptacyjnych, celem likwidacji barier architektonicznych; – Liczba stworzonych kampanii edukacyjnych dot. problematyki szkodliwości alkoholu; – Liczba zapewnionych usług opiekuńczych; – Skala dostępności do lekarzy-specjalistów na terenie Gminy; – Skala dostępności do usług rehabilitacyjnych na terenie Gminy. 		

VIII. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- zmniejszenie ilości oraz ogólnej skali problemów społecznych.

Prognozowane zmiany Gmina osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Szczegółową prognozę zmian zawiera poniższa tabela.

<u>Problem społeczny</u>	<u>Prognoza zmian</u>
Bezrobocie	<ul style="list-style-type: none"> – spadek liczby osób bezrobotnych, – aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, – zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, – wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. – powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych, – podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, – wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, – zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

Uzależnienia	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, – łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu, – rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.
Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none"> – poprawę warunków życia mieszkańców, – zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym,
Przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, – zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, – ochrona ofiar przemocy, – prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, – rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
Osoby starsze	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej. – wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, – powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych, w tym tworzenie mieszkań chronionych,

IX. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Nie stworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Włodowice zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a) Burmistrz – wykonuje uchwały Rady Miejskiej i budżet Gminy przy pomocy Urzędu Miasta i Gminy; odpowiedzialny za bieżące wdrażanie strategii;
- b) Rada Miejska – organ stanowiący; uchwała budżet; pełni nadzór nad realizacją strategii;
- c) Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka pomocnicza, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, jak również monitoring.

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas

gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Nie bez znaczenia w całokształcie finansowania działań niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Włodowice może być udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych.

Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem sponsorów, przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Koszt realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Włodowice na lata 2023-2027 został oszacowany w skali rocznej. Pozostałe lata realizacji Strategii, tzn. 2028-2033, zostaną zaktualizowane i dostosowane do możliwości finansowych Gminy w II połowie 2027 roku.

Oszacowanie wykonano odrębnie dla poszczególnych celów strategii. Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych będą oscylować w granicach określonych w poniższym zestawieniu:

<u>Cel:</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>	<u>2027</u>
I. Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.	3 354 000	4 913 000	5 404 000	6 754 000	8 442 000
II. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.					
III. Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo.					

Wszelkie zmiany w budżecie niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszej Strategii corocznie podlegają zatwierdzeniu przez Radę Miejską we Włodowicach w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, Miasto i Gmina Włodowice będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Włodowice, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Niniejsza Strategia, po jej uchwaleniu przez Radę Miejską, zostanie opublikowana i udostępniona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy.

Głównym Koordynatorem i Realizatorem niniejszej Strategii jest Ośrodek Pomocy Społecznej, reprezentowany przez Dyrektora OPS. Jednocześnie, wskazać należy, że Dyrektor OPS wskazuje Koordynatorów Wspierających, jako osoby/podmioty wspierające realizację poszczególnych Celów (bądź Kierunków działania) niniejszej Strategii. Osoby te,

jeżeli nie podlegają służbowo Dyrektorowi OPS, są przydzielane/delegowane do wskazanych zadań na polecenie Burmistrza (na wniosek Dyrektora).

Podstawowymi realizatorami Strategii, poza OPS, są:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Biblioteka Gminna;
- Pedagodzy szkolni;
- Szkoły i przedszkola;
- Urząd Miasta i Gminy Włodowice;
- Sołtysi.

Ponadto, partnerami współrealizującymi Strategię mogą być m.in.: organizacje pozarządowe realizujące zadania spójne z Celami Strategii, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, poradnie zdrowia psychicznego, Komenda Powiatowa Policji, Powiatowy Urząd Pracy.

Stosownie do zapisów strategii, w miarę potrzeby aktualizuje się istniejące lub proponuje kolejne programy lub projekty z zakresu pomocy społecznej, przedkładając stosowne propozycje Radzie Miejskiej. Istniejące i przyszłe programy pomocy społecznej oraz zawarte w nich projekty realizuje się z uwzględnieniem wizji i misji oraz celów (kierunków działania) ustalonych w niniejszej Strategii.

Do 30 stycznia każdego roku na ręce Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej Koordynatorzy Wspierający składają sprawozdanie za poprzedni rok z realizowanych zadań, z uwzględnieniem właściwych programów i projektów pomocy społecznej i oceną stopnia osiągnięcia celów nakreślonych w strategii. Całościowy raport Dyrektor OPS przedkłada Burmistrzowi do końca pierwszego kwartału każdego roku za rok poprzedzający.

AKTUALIZACJA STRATEGII

Przeгляд aktualizacyjny to cykl prac analogicznych do procesu tworzenia gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, poprzedzonych analizą zmian następujących w otoczeniu społeczno-gospodarczym (np. nowe uregulowania prawne, nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych) oraz oceną postępów w realizacji Strategii, w tym poziomu zadowolenia lokalnej społeczności z podjętych działań

w sferze polityki społecznej. Następnie na warsztatach z realizatorami Strategii, na podstawie zebranych materiałów (dane statystyczne, ankiety, sondaże opinii publicznej) i wyników monitoringu Strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji, a także dokonana zostanie weryfikacja poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.

